

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Účetní a daňové aspekty osobního automobilu v podnikání
Accounting and Tax Aspects of Personal Car in Business

Student:

Petra Šimíčková

Vedoucí bakalářské práce:

prof. Ing. Viola Šebestíková, CSc.

Ostrava 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „*Účetní a daňové aspekty osobního automobilu v podnikání*“ vypracovala samostatně pod vedením Ing. Barbory Bujnochové a uvedla v seznamu literatury všechny použité literární a odborné zdroje.

V Ostravě dne 7. května 2010

vlastnoruční podpis autora

Obsah

1	Úvod	1
2	Osobní automobil zařazený do obchodního majetku společnosti	2
2.1	Základní pojmy.....	2
2.2	Pořízení osobního automobilu.....	6
2.2.1	Financování osobního automobilu z vlastních zdrojů	6
2.2.2	Financování osobního automobilu formou finančního leasingu	7
2.2.3	Pořízení automobilu na úvěr	9
2.2.4	Zhodnocení variant financování osobního automobilu	10
2.2.5	Bezplatné nabytí osobního automobilu.....	10
2.3	Osobní automobil a DPH	11
2.4	Zařazení osobního automobilu do užívání	12
2.4.1	Evidence jízd	12
2.4.2	Odpisování	13
2.4.3	Silniční daň	17
2.4.4	Pojištění.....	18
2.4.5	Použití osobního automobilu pro soukromé účely	19
2.4.6	Opravy.....	19
2.5	Vyřazení osobního automobilu z obchodního majetku	20
2.5.1	Prodej	20
2.5.2	Převod z obchodního do soukromého majetku	20
2.5.3	Likvidace.....	21
3	Osobní automobil nezařazený v obchodním majetku společnosti.....	22
3.1	Základní pojmy.....	22
3.2	Soukromý automobil využívaný pro služební účely.....	23
3.2.1	Silniční daň.....	24

3.2.2	Havarijní pojištění	24
3.3	Soukromý automobil zaměstnance	25
3.3.1	Základní náhrada	25
3.3.2	Náhrada za spotřebované pohonné hmoty	26
3.3.3	Automobil, který mají ve vlastnictví manželé.....	27
3.3.4	Automobil, který byl vyřazen z našeho obchodního majetku nebo byl předmětem nájmu	27
3.3.5	Automobil bezplatně vypůjčený.....	28
3.4	Používání vlastního automobilu podnikatelem fyzickou osobou.....	30
3.5	Osobní automobil s pohonem na plyn	31
3.6	Vedlejší náklady spojené s pracovními cestami	32
3.7	Vyúčtování pracovních cest	32
3.7.1	Zálohy na pracovní cesty	32
3.7.2	Vyúčtování pracovní náhrady	33
3.8	Paušální výdaje na dopravu silničním motorovým vozidlem	33
4	Ekonomické dopady používání osobního automobilu fyzickou	
	a právnickou osobou	35
4.1	Používání automobilů právnickou osobou	35
4.1.1	Pořízení automobilů.....	35
4.1.2	Odpisy	38
4.1.3	Silniční daň.....	40
4.1.4	Souhrn veškerých výdajů	41
4.1.5	Vliv na hospodářský výsledek.....	41
4.2	Používání osobního automobilu fyzickou osobou.....	42
4.2.1	Pracovní cesta zaměstnance vlastním automobilem.....	42
4.2.2	Paušální výdaj na dopravu	43
4.3	Modelový příklad.....	44

5 Závěr	46
Seznam použité literatury	48
Seznam tabulek	50
Seznam zkratek	50
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	Chyba! Záložka není definována.
Seznam příloh	52

1 Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila téma účetní a daňové aspekty osobního automobilu v podnikání. Jak už sám název napovídá, zaměřím se jak na zaúčtování jednotlivých výdajů tak na to jak se tyto výdaje projeví v základu daně. Tato problematika je velice obsáhlá a na automobil můžeme nahlížet jak z hlediska majetku účetní jednotky, tak i z hlediska zboží. Já jsem si vybrala problematiku osobního automobilu jako dlouhodobého majetku.

Používání osobních automobilů pro podnikatelské účely je dnes samozřejmou činností. Pro podnikatele je nepostradatelným pomocníkem a je jednou z hlavních složek majetku zajišťujících podnikatelské příjmy. Nejčastěji pokládanou otázkou podnikatelů je zda zařadit osobní automobil do svého obchodního majetku nebo nikoli. Právě na tuto otázku se pokusím najít odpověď a zároveň se pokusím objasnit výhody a nevýhody obou možností.

Bakalářskou práci jsem rozdělila do tří hlavních částí. První a druhá část jsou především teoreticky zaměřené. Zabývám se hlavními pojmy souvisejícími s používáním osobního automobilu, které by měl každý podnikatel znát. Ve třetí části budu hodnotit používání osobního automobilu u konkrétní společnosti. A pokusím se o srovnání s používáním osobního automobilu u právnických osob a fyzických osob. První část je zaměřena na používání osobního automobilu, který je zařazen v obchodním majetku. Pokusím se uvést veškeré výdaje související s používáním firemního automobilu. Jejich dopad na základ daně a v neposlední řadě uvedu i příklady účtování. Druhá část se týká osobního automobilu nezařazeného do obchodního majetku. Jedná se hlavně o podnikající fyzické osoby, které nemají dostatečně vysoké příjmy, nebo by pro ně bylo nevýhodné automobil mít zařazen v obchodním majetku. Hlavním tématem jsou v této kapitole výdaje spojené s pracovní cestou, při použití soukromých automobilů. Třetí část je zaměřena prakticky. Dle podkladů konkrétní společnosti, chci provést celkové zhodnocení používání automobilu. Jeho dopad na hospodářský výsledek a následně na základ daně. Naproti tomu zhodnotit použití soukromého vozidla pro podnikatelské účely.

Cílem mé práce je porovnání používání osobního automobilu zařazeného a nezařazeného v obchodním majetku podnikatele a upozornit především na novelu zákona o daních z příjmů a DPH se zaměřením na otázky související s osobními automobily. Vystihnout výhody a nevýhody obou možností použití automobilu.

2 Osobní automobil zařazený do obchodního majetku společnosti

2.1 Základní pojmy

Abychom byli schopni správně pochopit tuto práci, považuji za nutné na začátek vysvětlit nejdůležitější pojmy, které se budou v práci objevovat. Právě špatné vysvětlení nebo dokonce neznalost těchto pojmů může vést k nesprávnému pochopení aplikace zákona a může mít dopad i na špatné zjištění základu daně.

Dopravní prostředek a osobní automobil

Žádný právní předpis neuvádí přesnou definici pojmu osobní automobil. Abychom byli schopni jej vysvětlit, musíme nahlédnout do více zákonů a vyhlášek. Jako první možnost kde bychom tento pojem mohli najít, je zákon o pozemních komunikacích. Ovšem v tomto zákoně nenajdeme definici osobního automobilu, ale uvádějí se zde obecnější pojmy. Ve vyhlášce¹ o schvalování technické způsobilosti vozidel najdeme jednotlivé skupiny vozidel a jejich označení. V této vyhlášce jsme se dověděli, že osobní automobil spadá do kategorie M₁ případně M₁G. Kategorie vozidel označená písmenem M zahrnuje vozidla nejméně se 4 koly používaná pro dopravu osob. Vozidlo kategorie M₁ je vozidlo, které má nejvýše osm míst k přepravě osob, kromě místa řidiče nebo víceúčelová vozidla. Pod označením M₁G se nachází osobní automobil terénní. Jedná se o osobní automobil se zvýšenou průjezdností.

Bližší definici můžeme sestavit ze zákona o dani z přidané hodnoty. Tento zákon vysvětluje jak pojem dopravní prostředek tak i pojem osobní automobil. „Dopravní prostředek je vozidlo nebo jiný prostředek anebo zařízení, určené k přepravě osob nebo zboží z jednoho místa na jiné a obvykle užívané k uskutečnění přepravní služby.“² Za důležité považuji vysvětlení pojmu nový dopravní prostředek, který se také objeví v následujícím textu. Jeho významnost souvisí s pořízením automobilu a možností odpočtu DPH. Jedná se o „vozidlo určené k provozu na pozemních komunikacích s obsahem válců větším než 48 cm³ nebo s výkonem větším než 7,2 kW, pokud bylo dodáno do 6 měsíců ode dne prvního uvedení do provozu nebo má najeto méně než 6 000 km.“³

---

¹ Ustanovení vyhlášky č. 341/2002 Sb. Schvalování technické způsobilosti a technické podmínky provozu vozidel na pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů

² Zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty § 4 odst. 3 písm. a)

³ Zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty § 4 odst. 3 písm. b)

„Osobním automobilem je dopravní prostředek, který má v technickém osvědčení nebo technickém průkaze zapsanou kategorii M₁ a M₁G. Pokud zápis kategorie chybí, vymezuje se tato kategorie zvláštním právním předpisem (zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích.)“⁴

Pokud se zaměříme na vozidla pořízená před rokem 2009, najdeme v technickém průkaze označení N₁. Dle vyhlášky bylo povinné mít u automobilu používaného k podnikatelské činnosti dělicí přepážku, pokud chtěl podnikatel uplatnit odpočet DPH. Změna vyhlášky číslo 283/2009⁵, která novelizuje zákon 341/2002 Sb. upouští od povinnosti mít ve vozidle dělicí přepážku u vozidel kategorie N₁ u osobních automobilů upravených na nákladní. Vozidlo kategorie N₁ je vozidlo jehož největší přípustná hmotnost nepřevyšuje 3 500 kg. Pokud kabina řidiče a prostor pro náklad tvoří jeden nedílný konstrukční celek, přičemž prostor pro náklad je oddělen od prostoru pro osádku přepážkou. Novelu však nelze chápat jako možnost zpětné přestavby vozidla z kategorie N₁ na M₁. Jde jen o možnost vymontování mřížky. A i nadále zůstává v technickém průkaze tento automobil zařazen do kategorie N₁.

Obchodní majetek

Pokud chceme pořízený majetek používat pro podnikatelské účely, je nutné tedy vymezit samotný pojem obchodní majetek. Opět se musíme opřít o několik právních prepisů.

Zákon o daních z příjmů v § 4 odstavce 4 definuje obchodní majetek fyzických osob takto: *„Obchodním majetkem se pro účely daně z příjmů fyzických osob rozumí souhrn majetkových hodnot (věcí, pohledávek a jiných práv a penězi ocenitelných jiných hodnot), které jsou ve vlastnictví poplatníka a o kterých bylo nebo je účtováno anebo jsou nebo byly vedeny v evidenci o majetku a závazků pro účely stanovení základu daně z příjmů. Dnem vyřazení majetku z obchodního majetku poplatníka se rozumí den, kdy poplatník o tomto majetku naposledy účtoval nebo jej naposledy uváděl v daňové evidenci.“*

Definice dle zákona o dani z přidané hodnoty zní takto: *„Obchodním majetkem je souhrn majetkových hodnot, který slouží nebo je určen osobě povinné k dani k uskutečnění ekonomických činností a o kterém je tato osoba povinna účtovat nebo jej evidovat.“*⁶

V obchodním zákoníku najdeme toto vysvětlení obchodního majetku: *„Obchodním majetkem podnikatele, který je fyzickou osobou, se pro účely obchodního zákoníku rozumí*

⁴ Zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty § 4 odst. 3 písm. e)

⁵ Vyhláška č. 283/2009, kterou se mění vyhláška Ministerstva dopravy a spojů č. 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty § 4 odst. 3 písm. c)

majetek (věci, pohledávky a jiná práva a penězi ocenitelné jiné hodnoty), který patří podnikateli a slouží nebo je určen k jeho podnikání. Obchodním majetkem podnikatele, který je právnickou osobou, se rozumí veškerý jeho majetek.“⁷

Do obchodního majetku lze zařadit pouze automobil, ke kterému má vlastnické, nebo spoluvlastnické právo osoba, která jej zahrnuje.

Pořizovací cena

Pořizovací cenu musíme přesně vymezit, abychom později byli schopni bezchybně stanovit vstupní cenu pro odpisování majetku. V zákoně o účetnictví se dočteme, že pořizovací cenou se rozumí „cena, za kterou byl majetek pořízen a náklady s jeho pořízením související.“⁸

Cena pořízení je cena, za kterou byl majetek skutečně zakoupen. Do pořizovací ceny jsou zahrnuty i náklady související s pořízením. Jedná se například o tyto náklady⁹:

- příprava a zabezpečení pořizovaného majetku, výdaje na odměny za poradenské služby a zprostředkování, veškeré správní poplatky, platby za poskytnuté záruky,
- úroky z úvěrů, které souvisejí s pořízením majetku, pokud tak účetní jednotka rozhodne,
- dopravu, montáž, clo atd.,
- vyřazení stávajících staveb nebo jejich části v důsledku nové výstavby.

Do pořizovací ceny však nemůžeme zahrnout tyto náklady:

- výdaje na opravu a údržbu hmotného majetku,
- náklady nájemce na uvedení pronajatého majetku do původního stavu,
- kursové rozdíly,
- smluvní pokuty a penále, úroky z prodlení a další sankce ze smluvních vztahů,
- daně spojené s pořízením dlouhodobého majetku, které ZDP neuznává za výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a dále daň z převodu nemovitostí.

---

⁷ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

⁸ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

⁹ PRUDKÝ, P.; LOŠŤÁK, M. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi*. 11. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2009, 272 s. ISBN 978-80-7263-515-3

Součet ceny pořízení a vedlejších pořizovacích nákladů je rozhodující pro posouzení, zda jsme dosáhli limitu pro zařazení majetku do hmotného majetku. Limit ceny stanovené zákonem je 40 000 Kč.

Operativní a finanční pronájem

Jednou z nejoblíbenějších forem financování majetku je právě pomocí leasingu. Jedná se o nájem majetku, kdy vlastnická práva má pronajimatel. Samotný pojem finanční leasing v ZDP nenajdeme. V tomto zákoně se hovoří pouze o finančním pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku.

V běžné praxi se setkáváme s dvěma formami pronájmu. V prvním případě je to pronájem, kdy se majetek po skončení nájmu vrací zpět pronajimateli. Tento způsob pronájmu se nazývá *operativní pronájem*. Právní úprava operativního nájmu je popsána v § 630 a následujících obchodního zákona.

Druhým způsobem pronájmu je *finanční pronájem s následnou koupí najatého majetku*. Po skončení nájmu je najatý majetek odkoupen nájemcem. Zde se vychází z § 489 a následujících obchodního zákona, pomocí smlouvy o koupi najaté věci. Pro účely daně z příjmu musíme přistupovat k oběma formám pronájmu odlišně.

Akontace

Pojem akontace neuvádí žádný právní předpis. Akontaci můžeme chápat jako zálohu na kupní cenu nebo první zvýšenou splátku. Záleží na konkrétní leasingové společnosti, jak tento pojem uvede v leasingové smlouvě.

Vyřazení

Vyřazením majetku se rozumí provedení záznamu na příslušné inventární kartě dlouhodobého majetku. Vyřadit majetek můžeme více způsoby a to:

- prodejem,
- likvidací,
- darováním,
- převodem do soukromého majetku.

Zůstatková cena

Zůstatkovou cenou rozumíme rozdíl mezi vstupní cenou a celkovou výši oprávek hmotného majetku. Zůstatková cena se pohybuje v rozmezí mezi vstupní cenou majetku a

nulou. Nulové hodnoty dosáhneme u plně odepsaného majetku a oprávky u příslušného majetku se rovnají pořizovací ceně dlouhodobého majetku.

2.2 Pořízení osobního automobilu

Pokud se podnikatel rozhodne pořídit si osobní automobil, musí zvážit, jestli na něj má dostatek finančních prostředků nebo si bude muset vybrat jinou formu financování. Pokud nemáme dostatek peněžních prostředků, můžeme si na pořízení majetku vzít úvěr od banky nebo jej pořídit formou leasingu. Každý způsob financování má svoje výhody a nevýhody. Je proto vhodné posoudit všechny varianty financování s ohledem na finanční situaci podnikatelských subjektů a vybrat tu nejvhodnější.

Zvolený způsob pořízení vozidla bude dále ovlivňovat vstupní cenu pro účetní a daňové účely. Jde především o uplatnění odpisů.

Právě u osobního automobilu došlo k mnoha změnám. Od roku 2003 až do roku 2007 byl zaveden limit daňově uznatelných nákladů. Od 1. ledna 2008 byl limit vstupní ceny u osobních automobilů kategorie M₁ zrušen. To znamená, že i vyšší pořizovací cenu automobilu můžeme celou zahrnout do výdajů daňově uznatelných.

2.2.1 Financování osobního automobilu z vlastních zdrojů

Předpokladem pořízení osobního automobilu v hotovosti případně bankovním převodem, je dostatek volných peněžních prostředků. I když podnikatel disponuje volnými peněžními prostředky, neznamená to hned, že pořízení majetku tímto způsobem je výhodné. Pokud si pořídíme automobil hotově, musíme zvážit tzv. náklady obětovaných příležitostí. Ty můžeme definovat jako prospěch, o který dotyčný přijde, tím že se rozhodne pro jinou variantu. Pokud tedy pořídíme osobní automobil za hotové, musíme brát na zřetel, že jednorázově použijeme určitou částku peněz, které jsme mohli investovat jinak, nebo jinak použít.

Výdaje na pořízení dlouhodobého majetku nejsou daňově uznatelným výdajem a nesnižují základ daně. Ovšem v tomto případě se stáváme okamžitě vlastníky automobilu a můžeme jej začít odepisovat. Hodnotu ročních odpisů pak můžeme uplatnit při uzávěrkové úpravě jako položku snižující základ daně.

Účtový předpis

MD//D

Koupě automobilu na DFA 042//321

Úhrada DFA 321//221

2.2.2 Financování osobního automobilu formou finančního leasingu¹⁰¹¹

Velmi častou formou a poslední dobou i nejpobulárnější formou pořizování osobních automobilů je finanční pronájem neboli leasing. Účelem leasingu je přenechání automobilu do užívání nájemci bez převedení vlastnických práv. Nájemce tedy dostane automobil k užívání, aniž by měl dostatek peněžních prostředků na jeho koupi. Nájemci vzniká závazek platit sjednané nájemné po dobu trvání leasingové smlouvy.

Právní úprava nájmu je uvedena v občanském zákoníku konkrétně § 663 - § 684, který se zabývá právy a povinnostmi nájemce a pronajimatele. Dále pak § 721 - § 723 občanského zákoníku kde jsou vymezeny zvláštní ustanovení o podnikatelském nájmu movitých věcí. V neposlední řadě je nutné uvést i obchodní zákoník kde nalezneme smlouvy o koupi najaté věci (§ 489 - § 496). O smlouvě o nájmu dopravního prostředku se dočteme v § 630 - § 637 obchodního zákoníku. Právní úprava je velice obsáhlá a pro mou práci není důležité rozebírání této problematiky do úplných detailů.

Nájemce přebírá veškerá rizika a škody na majetku, a nese z pravidla veškeré náklady spojené s provozem a údržbou najatého majetku.

Leasing má dopad i na daňovou povinnost. Zákon o daních z příjmů umožňuje u finančního pronájmu s následnou koupí najaté věci promítnout nájemné do daňově uznatelných nákladů. Abychom tak mohl učinit, musíme splnit podmínky stanovené zákonem o daních z příjmů. Úprava účetních nákladů na daňové se provádí při účetní závěrce.

Novelou zákona o daních z příjmů platnou od 1. 1. 2008 došlo ke sjednocení doby leasingu a doby odepisování hmotného majetku. Nájemné u finančního pronájmu s následnou koupí, lze odpisovat za podmínek: ¹²

- doba nájmu hmotného majetku zařazeného do II. odpisové skupiny (automobil) trvá nejméně 54 měsíců. Doba nájmu se počítá ode dne, kdy byla věc nájemci přenechána ve stavu způsobilém obvyklému užívání;
- po ukončení doby nájmu následuje převod vlastnických práv; přitom kupní cena najatého majetku nepřekročí výši zůstatkové ceny;
- po ukončení finančního leasingu zahrne poplatník majetek do svého obchodního majetku.

¹⁰ *Daně, účetnictví – vzory a případy*. Český Těšín : Poradce, 2009. č. 6. ISSN 1213-9270

¹¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelů*. Skripta VŠB-TU Ostrava 2009. 1. vyd. Ediční středisko VŠB-TU Ostrava. 215 s. ISBN 978-80-248-2149-8

¹² Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. § 24 odst. 4

2.2.2.1 Účtování o leasingu

Pronajatý majetek je po celou dobu trvání leasingové smlouvy veden v účetnictví pronajimatele. Nájemce zaúčtuje převzetí majetku pouze v podrozvahové evidenci na účtu 751 – najatý majetek a 752 - závazek k leasingové společnosti. Nájemné se u nájemce účtuje na nákladovém účtu 518 – Ostatní služby. Nesmíme zapomenout ani na pravidlo respektování časového rozlišení nákladů a to rovnoměrně po celou dobu nájmu. Pro časové rozlišení použijeme účet 381 – náklady příštích období.

<i>Účtový předpis</i>	<i>MD//D</i>
Podrozvahová evidence – najatý majetek	PS 751
Podrozvahová evidence – závazky k leasingové spol.	PS 752
Jednorázové nájemné	381//221
Zúčtování jednorázového nájemného do nákladů	518//381
DFA – splátky nájemného	518//379
úhrada sjednaného nájemného	379//221
snížení závazku v podrozvahové evidenci	752

Za zdanitelné nepeněžní plnění pronajimatele se ale nepovažují výdaje nájemce spojené se zajišťováním správy najatého majetku a s obvyklým udržováním, které je povinen hradit nájemce v souvislosti se smluveným způsobem užívání najaté věci.

Pokud máme v leasingové smlouvě sjednanou akontaci – zálohu, není možné ji zahrnout do celkového leasingového nájemného. Tato platba se následně zahrne do vstupní ceny majetku po jeho odkoupení od leasingové společnosti.

2.2.2.2 Ukončení finančního pronájmu

Součástí leasingové smlouvy je i forma ukončení finančního leasingu. Řádný způsob ukončení leasingu je zaplacení kupní ceny a převedení vlastnických práv z pronajimatele na nájemce. Od roku 1998 je povinností fyzických osob zahrnout odkoupený majetek do obchodního majetku. Uplynutím dohodnuté doby a řádným splněním všech podmínek leasingové smlouvy je standardním řešením ukončení a nevznikají při něm žádné problémy.

Můžeme se setkat i s mimořádným ukončením nájemní smlouvy. Jedná se o předčasné ukončení smlouvy. Důvodem může být například předčasný odkup majetku. Uznatelným nájemným bude, pokud kupní cena bude vyšší než zůstatková cena stanovena znalcem dle zvláštního právního předpisu.

Nájemce se stane při řádném ukončení nájmu vlastníkem automobilu. To pro něj znamená, že jej musí převést z podrozvahové evidence do svého účetnictví a vystavit mu kartu dlouhodobého majetku. Ukončením leasingu přebírá nájemce automobil. Ve smlouvě jsou sjednány podmínky převodu automobilu. Můžeme se setkat s převodem:

- bezplatně – to znamená, že automobil byl plně odepsán u pronajmatele a není požadována žádná kupní cena automobilu;
- za kupní cenu ve výši symbolické ceny – výše symbolické ceny nedosahuje výše ocenění DHM (například nižší než 40 000 Kč);
- za kupní cenu, která dosahuje ocenění DHM (nad 40 000 Kč).

V případě ukončení leasingu bezplatně se ocení automobil reprodukční pořizovací cenou a bude se vykazovat jako plně odepsaný. Pokud při ukončení leasingu bude pořizovací cena dosahovat ceny pro zařazení do DHM, účtuje se tato PC jako pořízení DHM. V opačném případě se účtuje jako o pořízení zásoby. Rozlišení této zásoby od ostatních provedeme také pomocí podrozvahové evidence.

<i>Účtový předpis</i>	<i>MD//D</i>
Bezplatné převzetí	022//082
 Převod v kupní ceně vyšší než 40 000 Kč.....	 042//321
Zařazení do užívání.....	022//042

2.2.3 Pořízení automobilu na úvěr

V dnešní době je tato forma financování stejně využívaná jako leasing. Prodejci automobilů nabízejí možnost vyřízení úvěru stejně jako leasingu. Tím pádem není kupující zatěžován další administrativní činností a ztrátou času při vyřízení úvěru u bank.

Výhodou oproti leasingu je vlastnictví automobilu. Při koupi se převedou vlastnická práva, zatímco u leasingu jsme vlastníky až po ukončení leasingu. Tato varianta je vlastně podobná pořízení automobilu z vlastních zdrojů.

<i>Účtový předpis</i>	<i>MD//D</i>
Koupě automobilu	022//321
Sjednání úvěru	321//461
Splácení úvěru	461//221
Úrok z úvěru	562//221

Z daňového hlediska jsou úroky z úvěru daňově uznatelným nákladem. Dle § 24 odst. 2 písm. zi) ZDP. Úroky z úvěru jsou účtovány na vrub účtu 562 – Úroky. Neměli bychom opomenout i poplatky spojené s uzavřením a vedením úvěrových účtů. Ty budeme účtovat na účtu 568 – Ostatní finanční náklady.

2.2.4 Zhodnocení variant financování osobního automobilu

Výhodou financování majetku formou leasingu je hlavně to, že podnikatelské subjekty nemusí jednorázově vynaložit velké finanční prostředky a mohou majetek využívat. Nevýhodou však jsou vyšší náklady spojené s využíváním leasingu a také omezení týkající se vlastnických práv. Výhody i nevýhody je nutné zvážit podle konkrétních leasingových smluv.

Pokud se rozhodneme pro pořízení automobilu v hotovosti, musíme mít na paměti, že nemám žádnou možnost snížení základu daně jako u financování formou leasingu. Snížení základu daně je možné jen formou odpisů. Na druhou stranu si můžeme uplatnit některé daňově uznatelné výdaje, které jsme nemohli při leasingu.

Při rozhodování o pořízení automobilu na leasing rozhoduje právě cena leasingu a výše leasingových splátek. U leasingu se nezvyšuje míra zadluženosti podniku. Neobjevuje se jako dluh v rozvaze podniku. Nevýhodu leasingu můžeme také vidět v tom, že při převodu do vlastnictví je automobil již odepsaný. Podnikatelský subjekt si nemůže jako položku snižující základ daně uplatnit odpisy.

2.2.5 Bezplatné nabytí osobního automobilu

Podnikatelský subjekt může také pořídit automobil bezplatně a to především darem. V případě darovaného majetku se tento majetek oceňuje reprodukční pořizovací cenou. Dochází ke změně vlastníka a navýšení vlastních zdrojů. Příjemce daru o tomto majetku účtuje a odepisuje jej. V případě darování majetku nesmíme zapomenout, že se stáváme poplatníky daně darovací.¹³

V případě, že inventarizací zjistíme majetek, o kterém nebylo zatím účtováno, posuzuje se jako plně opotřebovaný.

<i>Účtový předpis</i>	<i>MD//D</i>
Dar automobilu do podnikání.....	022//413
Automobil zjištěný inventarizací.....	022//082

---

¹³ O problematice darovací daně se budu zabývat v kapitole bezplatně vypůjčený automobil

2.3 Osobní automobil a DPH ¹⁴

Součástí každé pořizovací ceny majetku je DPH. V případě, že si majetek pořizuje neplátce daně, nehraje hodnota DPH pro něj žádnou roli. Musí ji zaplatit, aniž by měl nárok na odpočet daně. Pokud jsme plátcí daně, můžeme si nárokovat dopočet daně, pokud to zákon dovoluje.

Novela zákona o DPH přinesla pro podnikatele možnost plného odpočtu daně při koupi osobního automobilu, který je určen k podnikatelské činnosti.

Při pořízení nového dopravního prostředku od osoby registrované k dani v jiném členském státu EU, se postupuje stejně jako by bylo pořizováno zboží. Kupujícímu vzniká povinnost přiznat daň v tuzemsku. ¹⁵

„Pokud pořizujeme nový dopravní prostředek z jiného členského státu od osoby, která není registrována k dani v jiném členském státě, vzniká mu rovněž povinnost přiznat v tuzemsku daň, protože uskutečňuje pořízení zboží z jiného členského státu a je povinen přiznat daň v tuzemsku“. ¹⁶

Nárok na odpočet lze uplatnit ve všech případech nákupu nových automobilů. V případě, kdy plátce bude v rámci ekonomické činnosti vykonávat i plnění osvobozené od daně bez nároku na odpočet, musí nárok na odpočet krátit dle § 76. Toto ustanovení použije plátce při nákupu nového automobilu, který bude používat pro oba typy činností.

Kupující, který je tuzemskou osobou a není plátcem daně při pořízení nového dopravního prostředku, musí do 10 dnů předložit na příslušném finančním úřadu daňové přiznání, kopii daňového dokladu a hlášení o pořízení nového dopravního prostředku.

Účtový předpis	MD//D
Nákup automobilu v PC na DFA.....	042//321
DPH	343//321
Nárok na odpočet DPH	379//343
Vrácení DPH finančním úřadem	221//379

¹⁴ BĚHOUNEK, P. *Automobil osobní a DPH*. [cit. 2010-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.du.cz/?sekce=5&uroven=1&cid=231570>>

¹⁵ Zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty § 19

¹⁶ GALOČÍK, S.; LOUŠA, F. *DPH a účtování: přeprava, dovoz, vývoz, služby*. 3. roz. vyd. Praha: Grada, 2009. 167 s. ISBN 78-80-247-3074-5

2.4 Zařazení osobního automobilu do užívání

Osobní automobil jsme pořídili, správně ocenili a nyní jen můžeme zařadit do obchodního majetku. Osobní automobil je hmotným majetkem konkrétně samostatnou movitou věcí. Zařazením do obchodního majetku se rozumí zapsání majetku do karty dlouhodobého majetku. Zde také uvedeme jaká je odpisová skupina, způsob odepisování a stanovení odpisového majetku. Důležitým údajem je přesné stanovení termínu zařazení do užívání.

Účtový předpis

MD//D

Zařazení osobního automobilu do užívání 022//042

2.4.1 Evidence jízd

S používáním osobního automobilu je spojena ještě jedna evidence a to kniha jízd. Tu budeme potřebovat jako důkazní prostředek správci daně. Povinnost vést knihu jízd má každý tuzemský dopravce provozující silniční dopravu. To však neplatí pro osobní automobily používané pro osobní potřebu. Evidence jízd nám usnadní práci při zjišťování skutečné spotřeby, abychom byli schopni správně stanovit výši daňově uznatelných výdajů za spotřebované pohonné hmoty. Pokud vozidlo jezdí výlučně pro podnikatelské potřeby, můžeme veškeré daňově uznatelné výdaje uplatnit v plné výši. Pokud tomu tak není, musíme výdaje krátit v poměrné části se soukromými jízdami. V tomto případě pak musí poplatník výdaje adekvátně krátit.

Způsob vedení evidence není uveden v žádném zákoně. V praxi se můžeme setkat s evidencí vedenou ručně tak i pomocí software. Velmi praktické je vést knihu jízd přímo v automobilu a zapisovat veškeré údaje přímo v něm. Předejde se tím, spoustě problémů při zpětném zapisování. V knize jízd jsou uváděny minimálně tyto údaje:

- datum uskutečněné jízdy,
- cíl,
- účel,
- a počet ujetých km.

Dále pak v této evidenci najdeme údaje o automobilu (poznávací značka), stavu ujetých km k 1. lednu a k 31. prosinci daného kalendářního roku.

Knihy jízd se také týká zákon o daních z příjmů. Týká se možnosti paušálního odpočtu na služební automobil, který může nahradit knihu jízd. Podnikatelské subjekty si

mohou do nákladů uplatnit odpočet ve výši 5 000 Kč za jeden služební automobil. Tento odpočet si můžeme uplatnit maximálně na 3 automobily. Kvůli návaznosti na jiné zákony například DPH nebo zákoník práce, je nutné knihu jízd vést.

2.4.2 Odpisování¹⁷

Osobní automobily patří do dlouhodobého majetku společnosti. Jednorázově se nespotřebovává, ale postupně opotřebovává. Právě toto opotřebení je vyjádřeno v odpisech. Odpisování lze po uvedení pořízeného majetku do užívání tzn. dokončení věci a splnění technických funkcí a povinností stanovených zvláštními právními předpisy pro užívání. Před zahájením samotného odpisování je nutné shromáždit veškeré potřebné informace. Nejdůležitější je stanovení vstupní ceny, termínu uvedení majetku do užívání, určení vlastníka, zařazení majetku do odpisové skupiny a výběr způsobu odepisování. Podnikatel si může vybrat, zda bude pro odepisování majetku používat zrychlených nebo rovnoměrných odpisů.

Účetní odpisy vyčíslují přesnou dobu používání majetku a mají přesně vystihnout jeho opotřebení. Podnikatel si může stanovit vlastní účetní odpisy, ale vždy při vyplňování daňového přiznání musí brát na zřetel, že může uplatnit jen výši daňových odpisů. Pro účetní odpisy existují dvě metody stanovení odpisu a to:

- a) podle doby upotřebitelnosti,
- b) podle výkonu.

U odpisů podle doby upotřebitelnosti si podnik sám stanoví dobu odepisování. To znamená, určí si dobu, po kterou budeme majetek v podniku používat. Odpisovou sazbu v % vyjádření vypočteme jako podíl 100 a doba životnosti. Pokud zvolíme metodu výpočtu odpisu dle výkonu, pak vstupní cenu dělíme výkonem majetku. Jako výkon majetku si můžeme zvolit např. počet vyrobených kusů výrobků, nebo počet ujetých kilometrů.

Daňové odpisy se používají pro účely výpočtu daňového základu podniku pro daň z příjmů. Způsob výpočtu je upraven v § 30 - § 32 zákona o daních z příjmů. Osobní automobil je zařazen do druhé odpisové skupiny a budeme jej odepisovat 5 let. Můžeme si zvolit způsob odepisování. Máme na výběr z varianty rovnoměrného nebo zrychleného odpisování. S přijetím protikrizových opatření můžeme zvolit i třetí variantu tzv. mimořádného odepisování. Podnikatel si zvolí pro jednotlivý druh majetku způsob

---

¹⁷ KOLEKTIV AUTORŮ. *Daně, účetnictví – vzory a případy*. Český Těšín: Poradce, 2009. č. 11. ISSN 1213-9270

odepisování. Vybraný způsob už nemůže v průběhu odepisování měnit. Z pravidla se počítají daňové odpisy na konci účetního období. Zákon stanoví maximální výši odpisů, kterou lze uplatnit při výpočtu základu daně z příjmů.

2.4.2.1 Rovnoměrné odpisy

Zákon o daních z příjmů určuje sazby pro výpočet odpisu. Tyto sazby jsou vyjádřeny procentem. Odpisové sazby pro rovnoměrné odepisování pro rok 2009 (v %) jsou uvedeny tabulce.

Tabulka 1: Roční odpisové sazby pro rovnoměrné odepisování pro rok 2009

Odpisová skupina	V prvním roce odepisování (ROS ₁)	V dalších letech odepisování (ROS ₂)	Zvýšená vstupní cena
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

Pramen: Zákon č. 568/1992 Sb., o daních z příjmů

Poplatník může dle svého rozhodnutí použít i sazby nižší než jsou uvedeny v předchozí tabulce. Zůstatková cena majetku je vstupní cena po odečtení opravek. Rovnoměrné odpisy vypočteme podle jednoduchého vzorce.

Pro první rok:

$$\frac{\text{Vstupní cena} \cdot \text{ROS}_1}{100}$$

Pro další roky:

$$\frac{\text{Vstupní cena} \cdot \text{ROS}_2}{100}$$

Sazby pro zvýšenou vstupní cenu použijeme v případě, že u majetku v průběhu jeho používání bylo provedeno technické zhodnocení.

2.4.2.2 Zrychlené odpisy

Při pořízení majetku se můžeme rozhodnout také pro zrychlený způsob odepisování. Koeficienty jsou uvedeny pro první rok, další roky odepisování a pro případ technického

zhodnocení také pro zvýšenou zůstatkovou cenu. Při použití zrychleného odpisování jsou odpisovým skupinám přiřazeny tyto koeficienty.

Tabulka 2: Roční odpisové sazby při zrychleném odpisování pro rok 2009

Odpisová skupina	V prvním roce odepisování (k1)	V dalších letech odepisování (k2)	Zvýšená zůstatková cena
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Pramen: Zákon č. 568/1992 Sb., o daních z příjmů

V zákoně o daních z příjmů najdeme způsob výpočtu odpisu. V prvním roce se vstupní cena majetku dělí koeficientem pro první rok odepisování pro danou skupinu. Pomocí vzorce odpis můžeme vyjádřit takto:

$$\frac{\text{vstupní cena}}{k1}$$

V dalších letech se odpis stanoví jako dvojnásobek zůstatkové ceny majetku vydělený koeficientem pro další roky odepisování a odečtením let, ve kterých už byl odepsán. Matematicky odpis vyjádříme v tomto vzorci:

$$\frac{2 * ZC}{k2 - n}$$

2.4.2.3 Mimořádné odpisování¹⁸

Díky krizi vznikají různá protikrizová opatření a mimořádné odpisy jsou právě jedním z nich. Mimořádné odpisování můžeme uplatnit na majetek pořízený a zařazený do užívání v období 1. ledna 2009 až 30. června 2010. Můžeme je uplatnit na majetek zařazený do 1. a 2. odpisové skupiny. Abychom mohli mimořádný odpis uplatnit, musí být poplatník prvním majitelem hmotného majetku. Jejich hlavním principem je možnost odepsat si majetek rychleji. Například majetek zařazený v 1. odpisové skupině je možné odepsat již za 12 měsíců. Majetek zařazený v 2. odpisové skupině (například osobní automobil) lze odepsat za 24 měsíců.

Mimořádné odepisování majetku není povinné. Nemusí se vždy vyplatit. Proto je třeba zvážit veškeré faktory. Nevýhodou tohoto odpisu je, že se majetek odepisuje měsíčně.

¹⁸ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů § 30a

Pokud pořídíme majetek například v prosinci, můžeme jej začít odepisovat až v měsíci lednu. Přijdeme o jeden odpis.

Postup výpočtu mimořádných odpisů je následující. Mimořádný odpis hmotného majetku zařazeného v odpisové skupině 1 je počítán ve výši 1/12 vstupní ceny počínaje měsícem následujícím po měsíci uvedení do užívání. Mimořádný odpis hmotného majetku zařazeného v druhé odpisové skupině je počítán po dobu 12 měsíců ve výši 1/12 z 60% vstupní ceny počínaje měsícem následujícím po měsíci uvedení do užívání a ve výši 1/12 z 40% vstupní ceny po dobu dalších 12 měsíců. Odpisy zaokrouhlujeme vždy na celé koruny nahoru. Nikdy matematicky.

Odpisy účtujeme vždy do nákladů, což znamená do účtové třídy 5. Souvztažným účtem jsou oprávky k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku konkrétně účtová třída 0.

Můžeme se dostat do situace, kdy dojde k rozdílu mezi účetními a daňovými odpisy. Daňové odpisy jsou maximální výší, kterou lze možno uplatnit do základu daně. Proto musíme o tento rozdíl upravit základ daně. Pokud jsou účetní odpisy rovny daňovým, není potřeba základ nijak upravovat. Pokud nastane situace, kdy jsou účetní odpisy větší než daňové, pak základ daně navýšíme o tento rozdíl. Nastane-li opačná situace, tedy účetní odpisy jsou nižší než daňové, pak základ daně snížíme o tento rozdíl.

V daňové evidenci se dlouhodobý majetek eviduje stejně jako v účetnictví na kartách dlouhodobého majetku. Při vedení daňové evidence nás zajímají pouze daňové odpisy. Suma odpisů za zdaňovací období se uvede přímo do daňového přiznání k dani z příjmu.

Odpisy procházejí mnoha reformami. V roce 2005 byl osobní automobil zařazen do odpisové skupiny 1a a doba odpisování byla 4 roky. Od roku 2008 je tato skupina zrušena a automobily byly zařazeny do druhé odpisové skupiny s dobou odepisování 5 let. Doba odepisování se prodlužuje o 1 rok u všech automobilů, které byly zařazeny do skupiny 1a, které k 1. 1. 2008 nebyly odepsány.

Specifickým případem je pokud podnikatel uplatňuje výdaje procentem z příjmu. V tomto případě se řídíme ZDP fyzických osob, který říká, že není možné uplatnit odpisy ani prodloužit daňové odpisování majetku. Po dobu uplatňování výdajů paušální částkou vede poplatník odpisy pouze evidenčně.¹⁹

Vstupní cenu majetku můžeme navýšit v případě, pokud se daňový subjekt rozhodne pořídit majetek z úvěru nebo půjčky. Do pořizovací ceny pak lze zahrnout část úroků, které

---

¹⁹ *Daně, účetnictví – vzory a případy*. Český Těšín : Poradce, 2009. č. 11. str. 42. ISSN 1213-9270

byly již splaceny do doby, než byl majetek zařazen do užívání. Úroky, které platí po zařazení automobilu do užívání, pak přecházejí do daňově uznatelných nákladů (výdajů). V účetnictví je pak rozhodující dodržení pravidel věcné a časové souvislosti.

Daňové odpisy nemusí poplatník uplatnit. Lze je i přerušit. U hmotného majetku máme možnosti:

- nezačínat odepisovat v prvním roce užívání majetku,
- neuplatnit odpis v některém z dalších letech odepisování,
- neuplatnit plnou výši rovnoměrného odpisu.

2.4.3 Silniční daň ²⁰

V souvislosti s používáním automobilů pro podnikatelské účely se stává podnikatelský subjekt poplatníkem daně silniční. Předmětem daně jsou automobily registrované v ČR používané pro podnikatelskou činnost. Poplatníkem daně je fyzická nebo právnická osoba, která je zapsána jako provozovatel v technickém průkazu vozidla. Zdaňovacím obdobím daně silniční je kalendářní rok. Povinnost přiznat daň vzniká v kalendářním měsíci, v němž bylo vozidlo zařazeno do obchodního majetku. Zálohy na daň silniční jsou splatné do 15. dubna, 15. července, 15. října a 15. prosince. Zálohy se vypočtou ve výši 1/12 příslušné roční sazby daně za každý kalendářní měsíc, ve kterém vznikla u vozidla daňová povinnost. Rozhodným obdobím je kalendářní čtvrtletí bezprostředně předcházející kalendářnímu měsíci, na které připadl termín splatnosti zálohy. Pro výpočet záloh budeme vycházet z technického průkazu vozidla. Základem daně u osobních automobilů je zdvihový objem motoru v cm³. Sazby daně jsou uvedeny v § 6. Pro osobní automobil jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 3:Roční sazby silniční daně

Zdvihový objem motoru	Roční sazba daně
do 800 cm ³	1 200 Kč
800 cm ³ – 1 250 cm ³	1 800 Kč
1 250 cm ³ – 1 500 cm ³	2 400 Kč
1 500 cm ³ – 2 000 cm ³	3 000 Kč
2 000 cm ³ – 3 000 cm ³	3 600 Kč
nad 3 000 cm ³	4 200 Kč

Pramen: Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční

²⁰ Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční

Roční sazbu daně můžeme snížit po dobu 108 měsíců od data první registrace a to:

- o 48 % po dobu následujících 36 kalendářních měsíců,
- o 40 % po dobu následujících 36 kalendářních měsíců,
- o 25 % po dobu následujících 36 kalendářních měsíců.

V případě změny provozovatele můžeme uplatnit snížení roční sazby v kalendářním měsíci, kdy byl proveden zápis nového provozovatele do technického průkazu. U vozidel registrovaných do 31. 12. 1989 se sazba daně zvyšuje o 25 %. Výpočet daně, zálohy na daň a slevy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru. Poplatník je povinen vést evidenci o zaplacené dani a zálohách na daň podle jednotlivých vozidel. Daňové přiznání podává poplatník do 31. ledna kalendářního roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období v místě příslušného správce daně.

Účtování o dani silniční

<i>Účtový předpis</i>	<i>MD//D</i>
záloha na silniční daň.....	345//221
předpis silniční daně	531//345
úhrada daně	345//221
úhrada doplatku	345//221
vrácení přeplatku	221//345

2.4.4 Pojištění

Každý vlastník osobního automobilu je povinen platit zákonné pojištění vozidel. Výše pojištění závisí na zdvihovém objemu motoru a samozřejmě na výběru pojišťovny. Výše zákonného pojištění není jednotná a velký počet pojišťoven umožňuje vybrat si tu nejvhodnější. Nesplnění povinnosti uzavřít zákonné pojištění je sankcionováno pokutou v hodnotě do 40 000 Kč.

Dalším typem pojištění je havarijní pojištění. Jedná se o volitelné pojištění, které zamezí finančním ztrátám při případné nehodě. Nabídka pojištění je široká a obsahuje i různé asistenční služby. Proto se nevyplatí podcenit výběr správné pojišťovny.

<i>Účtový předpis</i>	<i>MD//D</i>
zaplaceno havarijní pojištění	518//221
zákonné pojištění.....	518//221

2.4.5 Použití osobního automobilu pro soukromé účely

Při podnikání se často může stát, že automobil nepoužijeme výhradně pro podnikatelské účely, ale budeme jej potřebovat využít i pro soukromé účely. Můžeme se setkat se zaměstnavateli poskytujícími svým zaměstnancům benefity v podobě použití služebního vozu pro soukromé účely. Toto vozidlo může zaměstnanec používat na základě smluvního vztahu uzavřeného mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem.

Pokud poskytne zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně služební vozidlo pro soukromé účely, budeme se řídit § 6 odst. 6 ZDP. Za příjem se považuje částka ve výši 1 % ze vstupní ceny automobilu za každý započatý kalendářní měsíc.

Pokud je toto vozidlo ve vlastnictví leasingové společnosti, vychází se ze vstupní ceny vozidla u vlastníka. Pokud částka nepřesahuje 1 000 Kč, používá se tato částka, bez ohledu na skutečnou výši. Můžeme se dostat do situace, kdy zaměstnavatel zaměstnanci půjčí více vozidel postupně za sebou během měsíce. Pak budeme považovat za příjem zaměstnance částku 1 % z nejvyšší vstupní ceny motorového vozidla. Další variantou je použití více vozidel současně v průběhu kalendářního měsíce. V tomto případě to znamená, že 1% částka se vypočítá ze vstupních cen všech používaných motorových vozidel.

Používání služebních automobilů pro služební účely se týká i daně z přidané hodnoty. Pokud jsme při pořízení automobilu uplatnili odpočet DPH, musíme tento odpočet upravit poměrem v jakém je používáno auto pro soukromé a služební účely. Pokud tedy používá zaměstnanec automobil v poměru 1:1, můžeme si v daňovém přiznání uplatnit DPH na vstupu jen v poloviční výši.

Právě zde je velice vhodné vést knihu jízd, abychom byli schopni evidovat jízdy pro podnikatelskou činnost, a jízdy pro soukromé účely.

2.4.6 Opravy

Opravy podle § 47 vyhlášky č. 500/202 Sb., o účetnictví, *odstraňují účinky částečného fyzického opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu*. Daňově uznatelnou opravou je u vozidla, které jsme pořídili z vlastních peněžních prostředků, je výdaj v prokazatelné výši dle dokladů (§24 odst. 1). V případě, pořízení automobilu na leasing, jsou daňově uznatelnými výdaji v prokazatelné výši dle smluvního ujednání (§ 24 odst. 2 písm. p).

2.5 Vyřazení osobního automobilu z obchodního majetku

Osobní automobil je pro společnost dlouhodobým majetkem, což znamená, že se jednorázově nespotřebovává, ale opotřebovává. Při vyřazování majetku je důležité právě posoudit pomocí opravěk toto opotřebení. Je důležité, zda je již plně odepsán, nebo má ještě nějakou zůstatkovou hodnotu.

Likvidace majetku vyřazeného z obchodního majetku se uskutečňuje několika způsoby: Zničením, prodejem, řízenou likvidací (například sešrotování), předáním do osobního užívání. Samotné vyřazení z obchodního majetku se provádí zápisem na kartě dlouhodobého majetku. Zde se uvede datum vyřazení a důvod vyřazení. Dnem vyřazení majetku z OM se rozumí den, kdy je o majetku naposledy účtováno. V následujícím textu rozeberu jednotlivé možnosti vyřazení osobních automobilů z obchodního majetku.

2.5.1 Prodej

S prodejem osobního automobilu jsou spojená daňová úskalí, kterým se musíme podrobně věnovat. Všem podnikatelům jde o snížení daňového základu. Při prodeji osobního automobilu chceme dosáhnout osvobození od daně z příjmu. Toho lze dosáhnout u fyzických osob, avšak musíme splnit určité podmínky, které nám ukládá zákon o daních z příjmů.

Velké množství podnikatelů obnovuje svůj vozový park po uplynutí doby odepisování kdy zůstatková cena je nulová. Při vyřazování majetku musíme posoudit, zda byl již plně odepsán nebo ne. Pokud není majetek plně odepsán, provádí se jednorázový odpis ve výši zůstatkové ceny. Odpis se provádí na nákladový účet podle způsobu vyřazení souvztažně s účtem opravěk.

Účtový předpis

MD/D

Jednorázový odpis – zúčtování zůstatkové ceny.....	541/082
Vyřazení z důvodu prodeje	082/022
Vystavení FA za prodaný automobil.....	311/641

Aby fyzická osoba docílila osvobození příjmu z prodeje automobilu po jeho vyřazení, můžeme jej prodat až po uplynutí 5 let od jeho vyřazení.

2.5.2 Převod z obchodního do soukromého majetku

Podnikatel – FO se může rozhodnout pro převod osobního automobilu z obchodního majetku do soukromého. Tento převod může provést kdykoli a není potřeba provádět jakékoli jiné úkony. Provádí se jen příslušné záznamy v účetní evidenci. Z pohledu daně z příjmu při

přeřazení nedochází k žádné daňové povinnosti. Daňová povinnost by nastala pouze v případě následného prodeje vozidla.

<i>Účetní předpis</i>	<i>MD//D</i>
Zúčtování zůstatkové ceny	491//082
Vyřazení v pořizovací ceně	082//022

2.5.3 Likvidace

Jedná se o jednu z nejčastějších příčin vyřazení dlouhodobého majetku. Může se jednat o likvidaci z důvodu fyzického opotřebení nebo z důvodu škody. Samotné vyřazení probíhá stejně jako u všech variant vyřazení DHM. Na příslušné kartě DHM se provede zápis o vyřazení.

<i>Účetní předpis</i>	<i>MD//D</i>
Likvidace – fyzické opotřebení dodatečný odpis	551//082
Vyřazení v pořizovací ceně	082//022
Likvidace – škoda	549//082
Vyřazení v pořizovací ceně	082//022

Škoda účtovaná na účtu 549 – Manka a škody z provozní činnosti je daňově uznatelná jen do výše náhrady od pojišťovny dle § 25 zákona o daních z příjmů.

3 Osobní automobil nezařazený v obchodním majetku společnosti

Možnost nezařazovat osobní auto do obchodního majetku má pouze fyzická osoba. V první části své práce jsem se zabývala automobilem, který jsme se rozhodli pořídit jako podnikatelský subjekt a následně ho zařadit do obchodního majetku společnosti. Nyní se dostávám k variantě, kdy budeme používat automobil pro podnikatelské účely, avšak k zařazení do obchodního majetku nedojde. To znamená, že po celou dobu užívání bude v soukromém majetku a nebude o něm účtováno. V účetnictví jej budeme evidovat jen ve spojení s pracovními cestami a s nimi souvisejícím vyplácením cestovních náhrad.

I tato varianta je často v praxi využívána. Především je schůdnou cestou pro malé podnikatele, kteří nemají dostatek finančních prostředků na koupi automobilu, nebo by jej nevyužili plně pro podnikatelské účely. Také pro podnikatele, kteří pro svou podnikatelskou činnost nutně nepotřebují vozidla, je výhodnější používat svůj soukromý automobil. Na začátku bych ráda vysvětlila základní pojmy, které se bezprostředně týkají této problematiky.

Dříve tuto problematiku upravoval zákon o cestovních náhradách. Nyní zákoník práce.

3.1 Základní pojmy

Pracovní cesta

Využití soukromého automobilu pro služební účely můžeme označit jako pracovní cestu. Pojem pracovní cesta najdeme v zákoníku práce v § 42. Jedná se o „časově omezené vyslání zaměstnance zaměstnavatelem k výkonu práce mimo sjednané místo výkonu práce“. Za pracovní cestu je pro účely cestovních náhrad se považuje i cesta mimo místo pravidelného pracoviště. Zákoník práce uvádí tři skupiny pracovních cest.

Cestovní náhrada

Cestovnými výdaji, za které poskytuje zaměstnavatel zaměstnanci cestovní náhrady, se rozumí výdaje, které vzniknou zaměstnanci při

- a) *pracovní cestě,*
- b) *cestě mimo pravidelné pracoviště,*
- c) *cestě v souvislosti s mimořádným výkonem práce mimo rozvrh směn v místě výkonu práce nebo pravidelného pracoviště,*

- d) *přeložení,*
- e) *přijetí do zaměstnání v pracovním poměru,*
- f) *výkonu práce v zahraničí.²¹*

V § 156 zákoníku práce jsou uvedeny druhy cestovních náhrad. Pro mou práci jsou důležité pouze jízdní výdaje a nutné vedlejší výdaje. Problematikou cestovních náhrad se zabývá zákoník práce v § 156 - § 172.

Cestovní náhrada, i když má peněžní formu, není mzdou, protože není závislá na práci.

3.2 Soukromý automobil využívaný pro služební účely

Při rozhodování o zařazení či nezařazení osobních automobilů do obchodního majetku FO je důležité brát v úvahu možnost výdajů, které si můžeme uplatnit jako daňově uznatelné a tak si snížit základ daně. U soukromých automobilů používaných pro podnikatelské účely si nemůžeme uplatnit takové množství výdajů jako u automobilů zahrnutých v obchodním majetku. Už při samostatném pořízení si nemůžeme odečíst daň z přidané hodnoty. To je logické, protože jako soukromá osoba nejsme plátcem DPH a tudíž nemáme nárok a její odpočet. Protože není automobil v obchodním majetku, nemůžeme si uplatnit ani hodnotu odpisů, která je největší položkou snižující základ daně.

Pro pracovní cestu můžeme využít různých dopravních prostředků, avšak mé práce se týká pouze osobní automobil a proto se budu zabývat jen jím. V praxi se často setkáváme s využitím právě soukromých automobilů.

Abychom mohli uznat náklady spojené s používáním soukromého vozidla k podnikatelským účelům, musíme dodržet obecná ustanovení:

- vzniklé náklady musí být v souvislosti s dosažením, zajištěním a udržením zdanitelných příjmů,
- výše nákladů a jejich zařazení musí být v souladu s účetními předpisy,
- musí být dodržen princip věcné a časové shody,
- a hlavně nesmí být náklad vyloučen z uznatelných nákladů dle zákona o daních z příjmů.

---

²¹ § 152 zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce

3.2.1 Silniční daň

U vozidel, která nejsou zařazena v obchodním majetku, jsou jejich vlastníky soukromé osoby, se nevztahuje povinnost platit silniční daň. Tato povinnost vzniká až v okamžiku, kdy je toto vozidlo použito pro podnikatelské účely. Silniční daň se platí podle objemu válců vozidel, jak už jsem vysvětlovala v předchozí kapitole. Daňová povinnost vzniká v měsíci, ve kterém bylo použito pro podnikání nebo jinou samostatnou výdělečnou činnost. To znamená, že pokud se soukromé vozidlo použije, například jen jeden den pro podnikatelské účely, musí se přiznat daň a následně zaplatit.

Při použití soukromého vozidla zaměstnancem můžeme uplatnit denní sazbu, která je ve výši 25,00 Kč za každý den použití vozidla. Tato možnost se nevztahuje na soukromé automobily podnikatelů.

3.2.2 Havarijní pojištění

Vozidlo používané při pracovní cestě nemusí mít sjednané havarijní pojištění. Avšak pro zaměstnavatele je lepší, aby havarijní pojištění bylo sjednáno. Pokud vznikne na vozidle škoda, je zaměstnavatel povinen škodu uhradit. Tato povinnost vyplývá z § 265 odst. 3 zákoníku práce. Pro zaměstnavatele to znamená, že nemusí uhradit celou škodu, ale pouze část škody, kterou zaměstnanci neuhradila pojišťovna.

K tématu havarijní pojištění jsem našla zajímavý příklad, a proto si jej dovoluji uvést.

„Zaměstnanci naší firmy používají při pracovních cestách se souhlasem zaměstnavatele svá soukromá motorová vozidla. Ve smlouvách byla zaměstnavatelem stanovena podmínka havarijního pojištění. Je v základní náhradě za použití motorového vozidla zahrnuta částka za havarijní pojištění?

Právní úprava výslovně neobsahuje podmínku havarijního pojištění motorového vozidla vyslaného na pracovní cestu. Zaměstnavatel však může jednorázové pojištění motorových vozidel při tuzemských i zahraničních pracovních podle § 164 zákoníku považovat za úhradu vedlejšího výdaje a zahrnovat je do daňově uznatelných nákladů. Uzavře-li zaměstnanec celoroční havarijní pojištění, je zaměstnavatel oprávněn určitým procentuálním podílem, popř. v celkové výši (na základě využitelnosti pro pracovní cesty) toto

pojištění motorového vozidla zahrnout mezi nutné vedlejší výdaje. V základní sazbě není zakalkulovaná náhrada za havarijní pojištění.“²²

Pokud použijeme soukromý automobil, musíme si nejprve určit právní vztah, který osoba má k danému automobilu. Pro podnikatelské účely můžeme použít automobil, který je ve vlastnictví podnikatele nebo zaměstnance. U zaměstnance musíme navíc rozlišit v jaký je právní vztah mezi ním a automobilem. Zaměstnanec může použít automobil, který je:

- soukromým automobilem zaměstnance,
- má zaměstnanec v nájmu nebo byl zařazen v obchodním majetku,
- má zaměstnanec vypůjčen.

Každá z těchto variant je dále podrobně rozebrána.

3.3 Soukromý automobil zaměstnance

Při použití osobního automobilu od zaměstnance je zaměstnavatel povinen přiznat zaměstnanci náhradu výdajů spojených s pracovní cestou. Tato náhrada je ve výši základní náhrady a náhrady za spotřebované pohonné hmoty. Základní náhradu můžeme znát také pod často používaným názvem amortizace vlastního vozidla. Účelem cestovních náhrad je zaměstnanci uhradit výdaje, které mu vzniknou v souvislosti s výkonem práce.

3.3.1 Základní náhrada

V zákoníku práce se dočteme, že „zaměstnavatel je povinen poskytovat zaměstnanci, není-li v tomto zákoně dále stanoveno jinak, náhradu výdajů, které mu vzniknou v souvislosti s výkonem práce, v rozsahu a za podmínek stanovených v této části“²³. Z toho jasně vyplývá, že má zaměstnanec právo na náhrady, pokud jsou splněny podmínky určené zákoníkem práce.

Výši základní náhrady zjistíme z § 157 odst. 4 zákoníku práce. Tyto sazby jsou uvedeny rovněž v prováděcí vyhlášce č. 451/2008 Sb. ministerstva práce a sociálních věcí, které se aktualizují každý rok. Na rok 2009 byla základní sazba stanovena ve výši 3,90 Kč pro osobní silniční motorová vozidla. V roce 2010 zůstává tato sazba ve stejné výši.

Zaměstnavatel může před vysláním zaměstnance určit výši základní náhrady vyšší než je výše základní sazby určena zákonem. Pevně je stanoven pouze spodní limit, horní limit není právním předpisem stanoven. V případě, že není výše sazby sjednána nebo určena

---

²² HOFMANNOVÁ, E. *Cestovní náhrady podle zákoníku práce s komentářem a příklady od 1. 1. 2009*. 3. aktual. vydání. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2009. příklad 26. s. 40. ISBN 978-80-7263-495-8.

²³ § 151 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce

zaměstnavatelem před pracovní cestou zaměstnance, přísluší zaměstnanci náhrada ve výši základní náhrady dané zákonem.

Základní náhradu vypočteme vynásobením základní náhrady a počtu skutečně ujetých kilometrů automobilem při pracovní cestě.

Vzorec výpočtu základní náhrady:

$$ZN = SZN * km$$

ZN – základní náhrada

SZN – sazba základní náhrady

Pokud byl při pracovní cestě použit ještě přívěs, zvýší se uvedená sazba o 15 %. Pro zaměstnance podnikatelských subjektů jsou stanoveny na minimální výši.

3.3.2 Náhrada za spotřebované pohonné hmoty

Zaměstnanec musí prokázat skutečně spotřebované množství pohonných hmot a jejich cenu přiložením paragonu. Pokud takto neučiní, může uplatnit průměrnou cenu, která je také určena vyhláškou Ministerstva práce a sociálních věcí. Průměrné ceny jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 4: Průměrná cena PHM

Typ pohonné hmoty	Cena
benzín 91 oktanů	28,50 Kč
benzín 95 oktanů	28,70 Kč
benzín 98 oktanů	30,70 Kč
nafta	27,20 Kč

Pramen: http://www.mpsv.cz/files/clanky/8002/Vyhlaska_462_2009.pdf

Náhradu za spotřebované pohonné hmoty vypočteme jako součin spotřeby použitého vozidla, počtu kilometrů ujetých vozidlem na pracovní cestě a ceny pohonných hmot. Je důležité upozornit, že skutečně spotřebované hmoty prokazuje zaměstnanec a to dokladem o jejich nákupu. Z tohoto dokladu musí být prokazatelná souvislost s pracovní cestou, to znamená, že datum nákupu by mělo odpovídat datu pracovní cesty. Nemusí se však krýt s datem pracovní cesty.

Spotřeba vozidla je uvedena v jeho technickém průkaze. Jedná se o údaj o spotřebě pro kombinovaný provoz dle norem Evropské unie. Můžeme se setkat i s případem kdy tento

údaj v technickém průkaze není. V praxi se setkáváme i s možností více údajů o spotřebě vozidla, které jsou rovněž uvedeny v technickém průkaze. Abychom byli schopni správně vypočítat spotřebu, musíme postupovat takto:

- 1) Není-li údaj o spotřebě uveden v technickém průkaze, použijeme pro výpočet spotřeby údaj z technického průkazu u shodného automobilu.
- 2) Druhá možnost výpočtu je aritmetický průměr.

3.3.3 Automobil, který mají ve vlastnictví manželé

Používání automobilu oběma manžely je praxi velice časté. Můžeme se setkat s použitím automobilu, které je zařazen v obchodním majetku jednoho z manželů, nebo naopak není ani u jednoho z manželů.

Pokud nemá ani jeden z manželů automobil vložený do obchodního majetku, je důležité zda se jedná o vozidlo poplatníka. Rovněž je důležité nabytí vlastnického práva, abychom byli schopni určit, zda je či není možnost uplatnění náhrad cestovních výdajů. V případě společného jmění, ve kterém je tedy i automobil, může si každý z nich uplatnit jak základní náhradu, tak i náhradu spotřebovaných pohonných hmot.

Jiná je však situace, kdy by měl jeden z manželů automobil zahrnutý do obchodního majetku, nebo byl předmětem leasingu a nájemné by bylo zahrnováno do daňových výdajů, pak by druhý z manželů mohl uplatnit pouze náhradu výdajů za spotřebované pohonné hmoty. V tomto případě se již amortizace vozidla projeví v odpisech vozidla.

3.3.4 Automobil, který byl vyřazen z našeho obchodního majetku nebo byl předmětem nájmu

Problematikou leasingu jsem se zabývala již v předchozí kapitole, proto zde uvedu jen rozdíly týkající se automobilu, který není zařazen v obchodním majetku fyzické osoby oproti zařazenému automobilu.

Do daňových výdajů je možné zahrnout pouze výši náhrady za spotřebované pohonné hmoty. Tato povinnost vyplývá z § 24 odst. 2 písm. k) 3., který říká:

Na dopravu vlastním silničním vozidlem nezahrnutým do obchodního majetku, avšak tento automobil jednou v obchodním majetku byl, se uplatňuje výše náhrady za pohonné hmoty. To platí i pro automobil, který byl předmětem finančního pronájmu s následnou koupí najaté věci a nájemné (nebo jeho část) uplatnil poplatník jako výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Jako daňový výdaj nelze uplatnit náhradu výdajů ve výši základní náhrady, protože tu lze uplatnit pouze u vlastního automobilu. U finančního pronájmu je majitelem až do ukončení nájmu leasingová společnost.

3.3.5 Automobil bezplatně vypůjčený²⁴

Vypůjčení vozidla se bude řídit smlouvou o vypůjčce, kterou se zabývá občanský zákoník v hlavně šesté § 659 až 662. Dle této smlouvy vzniká uživateli právo využívat danou věc bezplatně. V zákoně také nenajdeme zmínku o tom, zda smlouva musí mít písemnou formu. Můžeme ji tedy uzavřít i ústně. Bezplatné zapůjčení movitých věcí se často uskutečňuje mezi spřízněnými osobami. A to buď ekonomicky, nebo personálně spřízněnými. Daňově uznatelnými výdaji budou:

- náhrady výdajů za spotřebované hmoty,
- nutné vedlejší výdaje,
- výdaje za běžnou údržbu a drobné opravy.

Povinnost odvést silniční daň je na vlastníkovu automobilu. Daňovou povinnost nelze převést na vypůjčitele ani smlouvou. V případě, že daň chybně zaplatí vypůjčitel, stává se provozovatel vozidla dlužníkem.

V tomto případě poskytnutí vozidla nesmíme opomenout vazbu na daň darovací.

3.3.5.1 Daň darovací

Předmět daně

„Předmětem darovací daně je bezúplatné nabytí majetku na základně právního úkonu nebo v souvislosti s právním úkonem. Majetkem pro účely daně darovací jsou:

- a) nemovitosti a movitý majetek,*
- b) jiný majetkový prospěch.“²⁵*

Zapůjčení osobního automobilu na služební cestu, je chápáno jako jiný majetkový prospěch. *„Byl-li movitý majetek nebo jiný majetkový prospěch bezúplatně poskytnut nebo bezúplatně nabyt v tuzemsku, předmětem daně darovací je veškeré nabytí tohoto majetku bez ohledu na státní příslušnost, pobyt nebo sídlo dárce nebo nabyvatele.“*

Poplatník daně

---

²⁴ JANDA, K. Vypůjčené vozidlo využívané v podnikání. *Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále.* s. 69 – 73. ročník 10, číslo 5/2009 Český Těšín: 2009. ISSN 1214-522X

²⁵ § 6 Zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí

„Poplatníkem daně darovací je nabyvatel; při bezúplatném poskytnutí majetku fyzickou osobou, která má trvalý pobyt v tuzemsku, nebo právnickou osobou, která má sídlo v tuzemsku, fyzické osobě, která nemá trvalý pobyt v tuzemsku, nebo právnické osobě, která nemá sídlo v tuzemsku, je poplatníkem daně darovací vždy dárce. Není-li dárce poplatníkem, je ručitelem.“²⁶

Základ daně

Základem daně darovací je cena majetku, který je předmětem této daně, snižená o:

- a) prokázané dluhy a cenu jiných povinností, které se váží k předmětu daně,*
- b) cenu majetku osvobozeného podle tohoto zákona od daně darovací,*
- c) clo a daň placené při dovozu v případě, že se jedná o movité věci darované nebo dovezené z ciziny.*

Cenou majetku je cena zjištěná podle zvláštního předpisu ke dni nabytí majetku. Je-li předmětem daně jiný majetkový prospěch, jehož obsahem je opětuující se plnění na dobu neurčitou, na dobu života nebo na dobu delší než pět let, je touto cenou pětinasobek ceny ročního plnění. Cena movitého majetku nabytého darováním od téže osoby tímž nabyvatelem v průběhu dvou po sobě jdoucích kalendářních roků se sčítá a tento součet cen je základem daně. Pokud byla daň darovací z nabytí majetku v tomto období již vyměřena, započítá se na daň vyměřenou při opakovaném nabytí majetku.“

Sazby daně darovací

Pro účely tohoto zákona jsou poplatníci rozděleni do 3 skupin, podle vztahu k dárce. Toto rozdělení do skupin je důležité pro určení sazby pro daň darovací.

„Do I. skupiny patří – příbuzní v řadě přímé a manželé.

Do II. skupiny patří:

- a) příbuzní v řadě pobočné, a to sourozenci, synovci, neteře, strýcové a tety,*
- b) manželé dětí (zeťové a snachy), děti manžela, rodiče manžela, manželé rodičů a osoby, které s nabyvatelem, dárce nebo zůstavitelem žily nejméně po dobu jednoho roku před převodem nebo smrtí zůstavitele ve společné domácnosti a které z tohoto důvodu pečovaly o společnou domácnost nebo byly odkázány výživou na nabyvatele, dárce nebo zůstavitele.*

Do III. skupiny patří – ostatní fyzické osoby a právnické osoby.“

---

²⁶ § 5 Zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí

Protože od daně darovací jsou osvobozeny osoby zařazené do I. a II. skupiny, uvedu sazby jen pro III. skupinu osob.

Tabulka 5: Sazby daně darovací pro III. skupinu osob

Sazby daně darovací u osob zařazených do III. skupiny		
od Kč	do Kč	sazba
0	1 000 000	7,0 %
1 000 000	2 000 000	70 000 Kč a 9,0 % ze základu přesahujícího 1 000 000 Kč
2 000 000	5 000 000	160 000 Kč a 12,0 % ze základu přesahujícího 2 000 000 Kč
5 000 000	7 000 000	520 000 Kč a 15,0 % ze základu přesahujícího 5 000 000 Kč
7 000 000	10 000 000	820 000 Kč a 18,0 % ze základu přesahujícího 7 000 000 K
10 000 000	20 000 000	1 360 000 Kč a 21,0 % ze základu přesahujícího 10 000 000 Kč
20 000 000	30 000 000	3 460 000 Kč a 25,0 % ze základu přesahujícího 20 000 000 Kč
30 000 000	40 000 000	5 960 000 Kč a 30,0 % ze základu přesahujícího 30 000 000 Kč
40 000 000	50 000 000	8 960 000 Kč a 35,0 % ze základu přesahujícího 40 000 000 Kč
50 000 000	a více	12 460 000 Kč a 40,0 % ze základu přesahujícího 50 000 000 Kč

Pramen: Zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí

Základ daně se zaokrouhluje na celé stokoruny nahoru a daň na celé koruny nahoru. O vypůjčení automobilu neúčtuje ani vypůjčitel, ani půjčitel. Nedochozí totiž ke změně stavu majetku, nevzniká ani závazek ani pohledávka. Vypůjčený automobil evidujeme na podrozvahové evidenci. Náklady spojené s provozem vypůjčeného automobilu se účtují na nákladových účtech, s tím rozdílem, že pro ně bude zřízena analytika. Pokud podnikatel vede daňovou evidenci, budou tyto výdaje evidovány odděleně podle toho, zda ovlivňují či neovlivňují základ daně.

3.4 Používání vlastního automobilu podnikatelem fyzickou osobou

Informace o tom, že podnikatel využívá svůj soukromý automobil pro podnikatelské účely, není dostatečná pro správné stanovení výdajů. Stejně jako u zaměstnance může být automobil předmětem leasingu, někdy dříve bylo zařazeno v obchodním majetku podnikatele, nebo bylo vozidlo vypůjčeno.

Vozidlo nebylo zahrnuto v obchodním majetku - V tomto případě má podnikatel nárok na náhradu ve výši základní náhrady a náhradu za spotřebované pohonné hmoty. Oba jsou daňově uznatelnými výdaji.

Automobil byl zahrnutý v obchodním majetku – daňovým výdajem bude pouze náhrada za spotřebované pohonné hmoty.

Automobil byl předmětem finančního nájmu – daňovým výdajem bude opět pouze náhrada za spotřebované pohonné hmoty.

Automobil je předmětem finančního nájmu – daňovým výdajem je náhrada za spotřebované pohonné hmoty.

3.5 Osobní automobil s pohonem na plyn

Ve vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí najdeme průměrné hodnoty pro automobily, které jezdí na benzín nebo naftu. V praxi však existuje velké množství automobilů přestavěných na LPG pohon. Často může tedy dojít i k tomu, že využijeme automobil právě na tento pohon, protože provoz takto upravených automobilů je levnější než u benzínových nebo naftových motorů. Na tuto problematiku jsem našla zajímavý příklad v knize Cestovní náhrady ve 180 příkladech.

„Vozidlo má v technickém průkazu uvedenu jako pohonnou hmotu benzín BA 95 B a z údajů je zřejmé, že průměrná spotřeba činí 6,77 l/100 km. V části „úřední záznamy“ v technickém průkazu je uvedeno, že vozidlo je přestavěno také na používání LPG. Zaměstnanec při vyúčtování cestovních náhrad uvedl, že na pracovní cestě ujel celkem 620 km, doklad o nákupu PHM nedoložil.

Ten kdo používal nebo používá vozidlo přestavěné na LPG zcela jistě ví, že skutečná průměrná spotřeba LPG je asi o 10% vyšší než skutečná průměrná spotřeba benzínu. Zjednodušeně řečeno a bez podrobnějšího technického zdůvodnění to vyplývá především z toho, že výhřevnost LPG a benzínu je přibližně stejná. S mírnou nepřesností lze náhradu za spotřebované pohonné hmoty vypočítat podle stejného vzorce. Cenu LPG v Kč/litr je uvedena na dokladu plnicí stanice, z něhož je patrná souvislost s pracovní cestou. Vzhledem k nepřesnosti je třeba dodat, že skutečná spotřeba není nikdy shodná se skutečnou spotřebou. Protože průměrná cena LPG není uvedena ve vyhlášce MPSV, musí zaměstnanec cenu LPG prokázat dokladem čerpací stanice.“²⁷

Z tohoto příkladu vyplývá ponaučení pro majitele vozidel na LPG pohon, aby vždy nákup pohonných hmot, při použití tohoto automobilu pro služební účely, doložili příslušným dokladem z čerpací stanice.

---

²⁷ JANOUŠEK, K. Cestovní náhrady ve 180 příkladech 2009. 2. aktual. roz. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o. 2009. příklad 54. s. 79-80.. ISBN 978-80-7263-505-4.

3.6 Vedlejší náklady spojené s pracovními cestami

V souvislosti s pracovní cestou kromě výdajů za spotřebované pohonné hmoty, a cestovní náhrady mohou vzniknout i vedlejší náklady spojené s touto pracovní cestou. Dle § 164 zákoníku práce je povinen zaměstnavatel zaměstnanci vedlejší náklady uhradit v prokazatelné výši. Jestliže není zaměstnanec schopen tyto náklady prokázat, poskytne mu zaměstnavatel náhradu ve výši odpovídající ceně věci a služeb obvyklé v době a místě konání pracovní cesty. V praxi to znamená v takové výši, jakou uvede zaměstnanec ve vyúčtování pracovní cesty.

Nutným vedlejším nákladem souvisejícím se služební cestou mohou být například:

- poplatky za parkování vozidla,
- úhrada dálničního poplatku,
- pojištění sedadel a zavazadel při použití soukromého vozidla zaměstnance.

Při rozhodování o poskytování náhrady za tyto vedlejší náklady musí zaměstnavatelé rozhodovat vysoce uvážlivě a individuálně. Nejvhodnějším řešením se mi jeví udělat výčet uznatelných vedlejších nákladů ve vnitřním předpise. Oproti tomu nemůže být za nutný vedlejší náklad považované mytí vozidla, nákup oleje a jiných provozních náplní a ani povinné pojištění vozidla. Tyto výdaje jsou zahrnuté už v základní náhradě.

3.7 Vyúčtování pracovních cest

3.7.1 Zálohy na pracovní cesty

Vyúčtováním pracovních cest se zabývá zákoník práce a to konkrétně § 183. „Zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnanci zúčtovatelnou zálohu až do předpokládané výše cestovních náhrad, pokud se se zaměstnancem nedohodne, že záloha nebude poskytnuta.“²⁸ Výše zálohy by měla být přiměřená veškerým podmínkám pracovní cesty. Záloha na pracovní cestu může být zaměstnanci poskytnuta v hotovosti, převodem na bankovní účet, nebo zapůjčením platební karty. Zapůjčení platební karty je výhodou jak pro zaměstnance, tak i pro zaměstnavatele. Zaměstnanec má neustále k dispozici finanční prostředky a zaměstnavatel má přehled o pohybu peněžních prostředků. Při předávání platební karty je dobré podepsat dohodu o hmotné odpovědnosti, ve které je uvedeno k jakým účelům

---

²⁸ § 183 Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

může být nebo také nemůže být nakládáno. Vyúčtování a účtování o cestovních náhradách se uskuteční až po ukončení pracovní cesty.

3.7.2 Vyúčtování pracovní náhrady

Zaměstnanec je povinen do 10 pracovních dnů po ukončení pracovní cesty předložit všechny doklady potřebné k vyúčtování. Nejlepším způsobem je vyplnění cestovního příkazu, odkud je možné zjistit veškeré potřebné údaje pro účtování. Po předložení veškerých dokladů k pracovní cestě je zaměstnavatel povinen do 10 pracovních dnů provést vyúčtování. Vypořádání nároku probíhá nejčastěji v hotovosti a přes pokladnu. Můžeme se setkat i s proplacením nároku bezhotovostně, nebo současně se mzdou. Nejvýznamnější činnosti při účtování o náhradách je zjištění doplatku či přeplatku vůči zaměstnanci. Přeplatek a doplatek se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

Při účtování o cestovních náhradách musíme dávat pozor na to, abychom výši cestovní náhrady nepřiradili k účtu 331, který se týká mzdy. Cestovní náhrady nejsou mzdou a ani její součástí. Nelze o nich účtovat na účtu 331, ani je-li náhrada vyplácena současně se mzdou. Pro tyto účely je zřízen účet 333 – ostatní závazky vůči zaměstnancům.

V případě, kdy jsou zaměstnanci pravidelně vysíláni na pracovní cesty s podobnými podmínkami, mohou zaměstnavatelé využít možnosti paušalizace cestovních náhrad. Paušální částku dle § 182 zákoníku práce může zaměstnavatel sjednat jako měsíční či denní náhradu. Určení paušální částky musí mít písemnou formu a musí být přesně stanoveno, kterých zaměstnanců se týká, při jakých cestách a za jakých podmínek.

<i>Účetní předpis</i>	<i>MD//D</i>
Poskytnutí zálohy na pracovní cestu.....	335//211
Vyúčtování zálohy dle doložených dokladů	512//335
Doplatek	335//211
Vrácení nevyčerpané zálohy zaměstnancem.....	211//335

3.8 Paušální výdaje na dopravu silničním motorovým vozidlem

Nově byl zařazen do zákona o daních z příjmů paušální výdaj na dopravu. Pokud poplatník neuplatní výdaje na pracovní cestu *„může si uplatnit tento paušální výdaj ve výši 5 000 Kč za každý celý kalendářní měsíc zdaňovacího období nebo období, za které se podává daňově přiznání, ve kterém poplatník využíval příslušné silniční motorové vozidlo k dosažení,*

zajištění nebo udržení zdanitelných příjmů. “²⁹ Neopomenutelnou podmínkou je nepřenechání vozidla k užívání jiné osobě. V případě, kdy poplatník i pro soukromé účely krátí, se paušální částka ve výši 80 % z částky 5 000 Kč snižuje na hodnotu 4 000 Kč. Paušální výdaj na dopravu lze uplatnit nejvýše za 3 osobní automobily zahrnuté i nezahrnuté do obchodního majetku.

Shrnutí

Problematiku soukromých automobilů nezařazených v obchodním majetku FO bychom mohli věnovat celou tuto práci a rozvést jednotlivé kapitoly do úplných detailů. Rozsah mé práce tuto možnost nedovoluje, a proto jsem se snažila stručně vysvětlit především stěžejní pojmy.

---

²⁹ Zákon o daních z příjmů § 24 odst. 2 písm. zt)

4 Ekonomické dopady používání osobního automobilu fyzickou a právnickou osobou

V této části bych ráda zhodnotila teoreticky nabyté vědomosti. Praktickou část jsem rozdělila na dvě části a to na používání automobilů právnickou osobou, druhá část je zaměřena na používání automobilů fyzickou osobou.

První kapitola se zabývala automobilem zařazeným v obchodním majetku společnosti. K této problematice jsem si vybrala automobily používané společností 4EVER, s. r. o. Na základě podkladů této společnosti jsem vytvořila praktické příklady, na kterých je vysvětlena problematika uznávání výdajů za daňové.

V druhé kapitole se budu zabývat automobilem nezařazeným v obchodním majetku. Opět jsou vytvořeny příklady, které vysvětlují nejdůležitější problematiku.

4.1 Používání automobilů právnickou osobou

Společnost 4EVER, s. r. o. se zabývá montáží a prodejem jízdních kol. Přestože název společnosti vychází z anglického jazyka, jedná se o českou firmu a českou značku, která je na trhu už 10 let. V současné době nabízí společnost široký sortiment kvalitních jízdních kol. Je i významným sponzorem sportovcům. Společnost 4EVER, s. r. o. má velké zastoupení v zahraničí. Více jak polovina produkce míří na evropské trhy.

Společnost 4EVER, s. r. o. pro svou podnikatelskou činnost používá větší množství automobilů. Já jsem si vybrala dva. Důvodem proč jsem si vybrala zrovna tyto dva automobily, byl rok jejich pořízení. Prvním automobilem je Škoda Octavia Combi, která byla pořízena v roce 2008 tedy po novele zákona o daních z příjmů. A druhým je Volvo XC 90, které bylo pořízeno v roce 2007 tedy před novelou zákona. Zde můžu ukázat, jak se v praxi bude postupovat při změnách zákonů.

4.1.1 Pořízení automobilů

Společnost 4EVER, s. r. o. se rozhodla pro pořízení veškerých svých automobilů formou finančního pronájmu s následnou koupí.

4.1.1.1 Předmět leasingu Škoda Octavia Combi

Finanční pronájem byl sjednán u společnosti UNILEASING, a. s.. Doba trvání finančního pronájmu byla stanovena na 60 měsíců. Na základě leasingové smlouvy ze dne

19. 11. 2008 začíná první splátkové období splatností 1. splátky. Cena automobilu je 409 563 Kč bez DPH. DPH (v roce 2008 je DPH 19%) činí 77 816,97 Kč. První splátka je splatná 19. 11. 2008 a poslední 1. 9. 2012. Při uzavírání leasingové smlouvy bylo sjednáno i pojištění odpovědnosti na 60 měsíců, které činí 5 880 Kč ročně. Dále bylo sjednáno havarijní pojištění, které ročně činí 9 471 Kč. Obě tyto částky jsou již zahrnuty ve sjednaných měsíčních platbách. Mimořádná splátka byla sjednána ve výši 146 214 Kč. Prodejní cena automobilu po ukončení leasingu je 1 000 Kč. Celková cena nájemného je stanovena na 444 130,12 bez DPH (528 515,13 Kč včetně DPH). Splátky byly rozděleny na dvě části. První až 36 splátka je vyčíslena 11 892 Kč, a 37 až 60 splátka na 1 289 Kč. Ukončení leasingové smlouvy je stanoveno na rok 2013.

Daňové aspekty

Kupní cena automobilu po skončení finančního leasingu byla stanovena na 1 000 Kč. Aby bylo možno uznat do daňových výdajů nájemné u finančního leasingu, musíme se držet podmínek ZDP § 24 odst. 4.³⁰ Pokud by však ke dni ukončení leasingu byl automobil již při rovnoměrných odpisech plně odepsán, neplatí podmínka písmena b) nižší kupní ceny než je zůstatková cena. Podmínky jsou splněny a můžeme si nájemné uznat jako daňový výdaj.

Účtování

Rok 2008

podrozvahová evidence – najatý majetek	PS 409 563 Kč	751
zaplacená akontace	122 869 Kč	381//221
DPH	23 345 Kč	343//221
zúčtování poměrné části do nákladů	4 096 Kč	518//381
předpis měsíční splátky (2 splátky)	17 838 Kč	518//379
DPH	3 390 Kč	343//379
pojištění	2 558 Kč	518.01//379
zaplacený splátky + pojistné	23 786 Kč	379//221

Rok 2009 – 2012

účtování je shodné jako v roce 2008, jen zúčtování poměrné části bude vypadat takto		
zúčtování poměrné části	24 574 Kč	518//381

³⁰ Tato problematika byla vysvětlena v kapitole 2.2.2 Financování osobního automobilu formou finančního leasingu

Rok 2013

předpis splátek	80 Kč	518//379
DPH	15,2 Kč	343//379
pojištění	12 790 Kč	518.01//379
zaúčtování poměrné části do nákladů	20 479 Kč	518//381
zaplacení splátek + pojistné	12 885 Kč	379//221
odkoupení automobilu	1 000 Kč	501//221

4.1.1.2 Předmětem leasingu Volvo XC 90

Volvo bylo pořízeno v roce 2007 tedy před novelou zákona o daních z příjmu, která byla 1. 1. 2008. Do této doby bylo financování automobilů formou leasingu velice výhodné. Doba trvání leasingových smluv byla kratší než doba odpisování. U pronajimatele to znamenalo rychlejší odepsání majetku.

Leasing byl sjednán u společnosti FCE Credit, s. r. o. Doba trvání finančního pronájmu je stanovena na 36 měsíců. Splátkové období začíná splatností 1. splátky což je 19. 10. 2007. Cena automobilu včetně DPH je stanovena na 1 110 504,20 Kč. Mimořádná splátka byla ve výši 396 807 Kč. Prodejní cena automobilu po ukončení leasingu je 1 000 Kč. Splátky jsou po celou dobu trvání leasingové smlouvy rovnoměrně stanovené na hodnotě 30 362,91 Kč. V první splátce jsou zahrnuty služby v hodnotě 17 062,70 Kč. Celkové sjednané platby zahrnující nájemné včetně DPH 1 510 176,54 Kč. Ukončení leasingu je stanoveno na rok 2010.

V tomto případě je důležité zmínit změnu zákona o daních z příjmů, ke které došlo od 1. 1. 2008. Do té doby bylo daňově uznatelnými výdaji nájemné u leasingu sjednaného na 36 měsíců. Od roku 2008 se doba leasingu prodloužila na 60 měsíců. S účinností nového zákona však nezaniká nárok na zahrnutí nájemného do daňových výdajů. Zákon stanoví, že u hmotného majetku, který byl pořízen na leasing do 31. 12. 2007 na dobu 36 měsíců, se pro další roky používá znění starého zákona.

Proto, abych mohla v další části zachytit vliv limitu vstupní ceny automobilu, budeme předpokládat, že tento automobil byl zakoupen společností 4EVER, s. r. o. jako neplátce daně z přidané hodnoty.

Daňové aspekty

Kupní cena byla opět stanovena na hodnotě 1 000 Kč. Opět se musíme držet ustanovené ZDP pokud chceme nájemné posuzovat jako daňově uznatelné náklady. Novela zákona prodloužila dobu leasingu, dle § 24 odst. 4 písm. b). Doba leasingu je 36 měsíců a v zákoně je stanovena minimální doba leasingu 54 měsíců, proto bychom nemohli uplatnit nájemné jako daňově uznatelné. Při změně doby odepisování se použije právní úprava z doby uzavření leasingové smlouvy.

Účtování

Rok 2007

podrozvahová evidence – najatý majetek	PS 1 510 176,54 Kč	751
zaplacená akontace	396 807 Kč	381//221
zúčtování poměrné části do nákladů	33 067 Kč	518//381
předpis měsíčních splátek	91 086 Kč	518//379
zaplacené splátky	91 086 Kč	379//221

Rok 2008 – 2009

účtování je shodné jako v roce 2007, opět se bude lišit jen výše poměrné části a hodnota splátek

Rok 2010

předpis splátek	$9 * 30\,362 = 273\,258$ Kč	518//379
zúčtování poměrné části	99 202 Kč	518//381
zaplacení splátek	273 258 Kč	379//221
odkoupení automobilu	1 000 Kč	501//211

Součástí leasingových smluv u obou automobilů je i zákonné a havarijní pojištění. V této variantě můžeme vidět velkou výhodu toho, že nemusíme již sjednávat pojištění sami, čímž si ušetříme čas. Navíc je pojištění součástí splátek tzn. jedné platby. Nemusíme si hlídat termíny pro zaplacení.

4.1.2 Odpisy

Protože oba automobily jsou pořízeny formou leasingu, nebudou se odepisovat. Ale přesto zde hodnotu odpisu vypočtu, abych mohla ukázat nejen, o jak velkou část si můžeme

snížit základ daně, ale také abychom byli schopni zjistit výši daňově uznatelných nákladů při finančním leasingu.

4.1.2.1 Rovnoměrné odpisy

Škoda Octavia

Vstupní cena automobilu je 409 563 Kč. Automobil je pořízen v roce 2008 to znamená, že byl zařazen do 2. odpisové skupiny s dobou odepisování 5 let. Roční odpisová sazba pro první rok je 11 a pro další roky 22,25. Zůstatkovou cenu automobilu zjistíme odečtením odpisů od vstupní ceny.

Tabulka 6: Výpočet ročního odpisu

Rok	Odpis	Zůstatková cena
2008	$(409\,563 * 0,11) = 45\,051,93 = 45\,052$	364 511
2009	$(409\,563 * 0,2225) = 91\,127,76 = 91\,128$	273 383
2010	91 128	182 255
2011	91 128	91 128
2012	91 128	0

Pramen: vlastní konstrukce

Volvo XC 90

Vstupní cena Volva je 1 510 176,54 Kč. Automobil byl pořízen v roce 2007 a byl zařazen do odpisové skupiny 1a a doba odepisování byla stanovena na 4 roky. Protože v roce 2007 platil limit pro vstupní cenu 1 500 000 Kč při pořízení automobilu, můžeme do daňově uznatelných výdajů zařadit jen tuto částku. V roce 2008 však tento limit byl zrušen, ale pro automobily pořízené do 31. 12. 2007 se bude stále vycházet z limitu vstupní ceny.

V tomto případě může názorně ukázat, jak se aplikují novelizace zákonů do praxe. Pro skupinu 1a byly roční sazby stanoveny pro 1. rok 14,20 % a pro další roky 28,60 %. V roce 2007 vypočteme roční odpis podle sazeb pro daný rok. Ovšem v roce 2008 dojde k prodloužení doby odepisování a použije se tedy roční odpisová sazba pro rok 2008 pro další roky což je 22,25 %. V roce 2009 se roční odpisové sazby nezměnily a zůstaly na stejných hodnotách jako v roce 2008.

Tabulka 7: Výpočet ročního odpisu

Rok	Odpis	Zůstatková cena
2007	$(1\,500\,000 * 0,142) = 213\,000$	1 287 000
2008	$(1\,500\,000 * 0,2225) = 333\,750$	953 250
2009	$(1\,500\,000 * 0,2225) = 333\,750$	619 500
2010	$(1\,500\,000 * 0,2225) = 333\,750$	285 750
2011	$(1\,500\,000 * 0,2225) = 333\,750$	0

Pramen: vlastní konstrukce

Jak z této tabulky vyplývá, zůstatková cena v roce 2010 by měla být shodná jako odpis. Není tomu tak protože se doba odpisování prodlužovala o jeden rok.

4.1.3 Silniční daň

Škoda Octavia Combi

Pro výpočet silniční daně jsou důležité údaje z technického průkazu. Protože je v technickém průkaze zapsáno jako kategorie N1 nákladní skříňový automobil, nebudeme se řídit roční sazbou pro osobní automobily, ale pro nákladní automobily.

Z technického průkazu musíme zjistit počet náprav a největší povolenou hmotnost. Počet náprav je 2 a hmotnost je 1 985 kg. To znamená, že roční sazba je 2 400 Kč. První registrace proběhla 20. 11. 2008. Podle § 6 odst. 6 máme nárok na snížení sazby daně o 48 % po dobu následujících 36 měsíců od data první registrace.

Daň pro rok 2009

snížení sazby o 48 % ..... $2\,400 * 0,48 = 1\,152$
..... $2\,400 - 1\,152 = 1\,248$
výše roční sazby po snížení ..... 1 248 Kč

Volvo XC 90

První registrace proběhla 31. 10. 2007. Opět se jedná o vozidlo kategorie N1. Počet náprav je 2 a nejvyšší přístupná hmotnost je 2 610 kg. Roční sazba je 3 600 Kč. Protože automobil je registrován v roce 2007 budeme snižovat základní roční sazbu o 48 %.

Daň pro rok 2009

základní sazba ..... 3 600 Kč
snížení o 48 % ..... $3\,600 * 0,48 \% = 1\,728$
..... $3\,600 - 1\,728 = 1\,872$
výše roční sazby po snížení ..... 1 872 Kč

Za tyto dva automobily zaplatí společnost 4EVER, s. r. o. na silniční dani za rok 2009 částku 3 120 Kč. Tento náklad je daňově uznatelný.

4.1.4 Souhrn veškerých výdajů

Výdaje související s provozem těchto dvou automobilů jsem zpracovala do následující tabulky.

Tabulka 8: Přehled výdajů

Druh výdaje	Octavia	Volvo
dálniční známky	1 000	1 000
nájemné	107 016	364 355
odpisy	neuplatníme	neuplatníme
opravy	2 800	5 400
parkovné	1250	2 300
pohonné hmoty	47 890	53 678
havarijní pojištění	zahrnuto ve výši nájemného	zahrnuto ve výši nájemného
zákonné pojištění	zahrnuto ve výši nájemného	zahrnuto ve výši nájemného
silniční daň	1 248	1 872
Celkem	161 204	428 605

Pramen: vlastní konstrukce

4.1.5 Vliv na hospodářský výsledek

V následujících odstavcích bych ráda ukázala, jak se změnil hospodářský výsledek při používání těchto automobilů. Jednotlivé hodnoty nejsou přesné, protože jsou převzaty ze zjednodušené rozvahy a zjednodušeného výkazu zisku a ztráty. (hodnoty jsou uvedeny v tis. Kč)

Provozní výsledek hospodaření.....	9 058
Výsledek hospodaření z finanční činnosti.....	- 750
Výsledek hospodaření z mimořádné činnosti.....	4
Výsledek hospodaření za účetní období.....	8 312
Daň z příjmu PO 20 %.....	1 662
Výsledek hospodaření po zdanění	6 650

V případě, že jsme pořídili automobily formou finančního pronájmu, je už výše nájemného zahrnuta v provozním výsledku hospodaření. Pokud ji z této částky vyloučíme, dostaneme hodnotu provozního výsledku hospodaření 8 586. Jen na nájemném za oba automobily jsme zaplatili za rok 2009 částku 472 Kč.

Pokud vezmeme v úvahu, že jsme tyto dva automobily pořídili hotově, vypadal by výsledek hospodaření takto. Provozní výsledek bychom měli na hodnotě 8 586 Kč. Hodnota odpisů by za oba automobily byla 425 Kč. Samozřejmě bychom neměli ve stejné výši finanční prostředky, jako máme při finančním leasingu. VH za účetní období by měl hodnotu 7 840 Kč. Od této částky ještě můžeme odečíst hodnotu odpisu a dostaneme se na základ daně ve výši 7 415 Kč. Daň z příjmu by pak činila 1 483 Kč a výsledek hospodaření po zdanění by byl 5 932 Kč.

Tato ukázka samozřejmě není přesná bez znalosti všech účetních případů, které ve společnosti 4EVER, s. r. o. proběhly. Však i touto malou ukázkou jde vidět podstatný rozdíl mezi těmito dvěma formami financování dlouhodobého majetku. Každý podnikatelský subjekt musí pečlivě zvážit co je pro něj výhodné, a nelze jednoznačně určit, pro které je výhodný leasing a pro které hotovostní pořízení.

Shrnutí

V této praktické části jsem se pokusila vysvětlit jednoduchou formou používání osobních automobilů zařazených v OM. Důležitou částí je pořízení automobilů. Protože společnost zvolila jako formu financování leasing, mohla jsem ukázat problematiku změny zákona o daních z příjmů ve vztahu na dobu trvání leasingu.

4.2 Používání osobního automobilu fyzickou osobou

V této části bude na příkladech vysvětlena problematika používání osobních automobilů nezařazených v obchodním majetku. Na příkladech bude vysvětlena problematika kapitoly 3 Osobní automobil nezařazený v obchodním majetku. Nejčastěji používají soukromé automobily zaměstnanci na pracovních cestách a drobní podnikatelé.

4.2.1 Pracovní cesta zaměstnance vlastním automobilem

Zaměstnanec společnosti 4EVER, s. r. o. použil pro pracovní cestu svůj osobní automobil Renault Thalia. Pracovní cesta byla na veletrh v Brně. Celkový počet km byl 334 (tam i zpátky). V technickém průkaze je uvedena spotřeba 6,6 l/100 km. Cenu pohonných

hmot budeme počítat z průměrné ceny uvedené ve vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí. Pohonnou hmotou je Natural 95.

Výpočet cestovní náhrady:

základní náhrada = základní sazba * počet km = 3,9 * 334 = 1302,6 Kč

náhrada za PHM = (spotřeba * počet km * cena PHM)/100 =

= (6,6 * 334 * 28,70)/100 = 632,6628 = 633 Kč.

4.2.2 Paušální výdaj na dopravu

Podnikatel FO pro svou činnost používá i soukromý automobil, který nemá zařazen do obchodního majetku. Rozhodl se, že na tento automobil bude uplatňovat paušální výdaj na dopravu, který činí 5 000 Kč za každý měsíc, ve kterém příslušný automobil využívá. Protože soukromý automobil využívá i pro soukromé účely musí výdaje krátit. Podle ZDP můžeme uplatnit krácený výdaj na dopravu ve výši 80 % z částky 5 000 Kč. Podnikatel využívá automobil každý měsíc.

Příjem podnikatele je 180 000 Kč za rok 2009. Výdaje jsou ve výši 60 000 Kč.

Příjem podnikatele..... 180 000 Kč

Výdaje podnikatele..... 60 000 Kč

Výdaje na dopravu 12 * (5 000 * 80 %). .... 48 000 Kč

Výdaje celkem..... 108 000 Kč

V tomto případě je dobré vést knihu jízd, aby se předešlo zbytečným nepříjemnostem při kontrole. Ani v tomto případě nesmíme zapomenout na povinnost přiznat silniční daň. Obsah motoru je 1 390 cm³, datum první registrace je 7. 8. 2008. Roční sazba podle zákona o dani silniční činí 2 400 Kč. Dále budeme roční sazbu snižovat o 48 % po následujících 36 měsících od data první registrace.

Roční sazba daně..... 2 400 Kč

Snížená sazba daně (2400 – 48 %). .... 1 248 Kč

Výdaje na automobil jsou za rok 2009 v hodnotě 49 248 Kč. Tyto výdaje jsou daňově uznatelnými.

4.3 Modelový příklad

Pro porovnání rozdílů mezi zařazeným a nezařazeným osobním automobilem, který používají podnikatele fyzické osoby, jsem se nechala inspirovat příklady, které jsem pročetla z odborné literatury a vytvořila si svůj modelový příklad.

Dva podnikatelé, kteří podnikají oba ve stejném oboru, si pořídili v roce 2009 stejné osobní automobily. Pan X se rozhodl pro zařazení tohoto automobilu do OM a pan Y ne a bude uplatňovat náhradu za 1 km. Pořizovaným automobilem byla Škoda Fabia Combi v hodnotě 290 000 Kč. Oba ujedou shodně za celý rok 25 000 km. Průměrná spotřeba v technickém průkaze je 8,7 l/100 km. Pohonnou hmotou je nafta. Pro výpočet náhrady za spotřebované PHM jsem použila průměrnou cenu 28,50 Kč. Objem motoru je 1 560 cm³. Odpisy budeme počítat rovnoměrně.

Pan Y

Základní náhrada	$25\,000 * 3,90 = 97\,500$
Náhrada za spotřebované PHM	$(8,7 * 25\,000 * 28,50)/100 = 61\,988$
Silniční daň – roční sazba.....	3 000 Kč
Celkové roční daňově uznatelné výdaje.....	162 488 Kč

Pan X

Náklady za spotřebované pohonné hmoty	61 988
Pojištění zákonné a havarijní.....	12 630
Silniční daň – roční sazba.....	3 000 Kč
Odpisy	$290\,000 * 0,11 = 31\,900$ Kč.
Celkové roční daňově uznatelné výdaje	109 518 Kč

Pro názornost si představme, že oba podnikatelé mají výnosy v hodnotě 500 000 Kč za rok a ostatní výdaje jsou v hodnotě 150 000 Kč.

	<i>Pan Y</i>	<i>Pan X</i>
Výnosy	500 000	500 000
Náklady	150 000	150 000
Náklady na automobil	162 488	77 618
Náklady celkem	312 488	227 618
HV	187 512	272 382
Odpisy		31 900

Základ daně	187 512	240 482
Daň 15 %.....	28 125	36 060
Čistý zisk	159 387	204 422

Z tohoto příkladu jsme zjistili, že pan Y, který nezařadil automobil do obchodního majetku má vyšší výdaje než pan X a to o 45 035 Kč. Tím, že má vyšší výdaje má pan Y nižší daň avšak čistý zisk je nižší než u pana X.

Samozřejmě se jedná o jednoduchý příklad a tyto čísla nemůžeme brát příliš vážně.

Na tento příklad se můžeme podívat i z dlouhodobého hlediska. Pokud by oba titi pánové používali automobily po dobu 5 let (doba odpisování) vypadala by hodnota výdajů takto. Zařadíme zde ještě jeden výdaj a to na opravu vozidla v hodnotě 20 000 Kč. Zatím co pan Y si tyto výdaje nemůže uplatnit do daňově uznatelných pan X ano. Po 5 letech budou výdaje vypadat takto.

Pan Y

Základní náhrada	$5 * 97\,500 = 487\,500$
Náhrada za spotřebované PHM	$5 * 61\,988 = 309\,940$
Silniční daň – roční sazba.....	$5 * 3\,000 = 15\,000$
Celkové roční daňově uznatelné výdaje.....	324 940 Kč

Pan X

Náklady za spotřebované pohonné hmoty	$5 * 61\,988 = 309\,940$
Pojištění zákonné a havarijní.....	$5 * 12\,630 = 63\,150$
Silniční daň – roční sazba.....	15 000
Odpisy	$(64\,525 * 4) + 31\,900 = 290\,000$
Oprava	20 000
Celkové roční daňově uznatelné výdaje	698 090 Kč

Z tohoto příkladu můžeme vyčíst, jak se výdaje postupně navyšovaly. Po 5 letech používání automobilů se výdaje u pana X zvýšily o polovinu.

5 Závěr

Podnikatelské subjekty se musí každý den potýkat s různými rozhodnutími, které ovlivní jejich další podnikatelskou činnost. Jedním z těchto rozhodnutí je i pořízení osobních automobilů a jejich následné využití. Už samotnému pořízení vozidla je důležité věnovat pozornost a pečlivě zvážit veškeré ekonomické důsledky jednotlivých variant. I když jsem se pokusila srovnat formy financování ve své práci, záleží vždy na konkrétním podnikatelském subjektu jak se rozhodne, co je pro něj nejvhodnější.

Ve své práci jsem se pokusila analyzovat výdaje spojené s používáním automobilů pro podnikatelské účely. Na tuto problematiku lze nahlížet z více úhlů já jsem se zaměřila na daňové a účetní aspekty výdajů. Především na jejich uznatelnost z pohledu zákona o daních z příjmů.

Další otázkou, kterou si každý podnikatelský subjekt – fyzická osoba položí, je zda zařadit automobil či nezařadit do svého obchodního majetku. V případě, že se rozhodneme zařadit automobil do OM, si můžeme do základu započítat větší množství daňově uznatelných výdajů. Navíc, pokud jsme poříдили automobil hotově, jsme tedy vlastníky a můžeme si uplatnit hodnotu odpisů jako položku snižující základ daně při uzávěrkové úpravě. Leasingově pořízený automobil má jednu velkou výhodu, nemusíme jednorázově vynaložit velké množství peněžních prostředků.

U automobilu nezařazeného do OM budou daňově uznatelnými výdaji pouze náhrada za spotřebované pohonné hmoty a základní náhrada. Zbytek nákladů spojených s používáním osobních automobilů nese vlastník jako soukromá osoba. Při posuzování daňově uznatelných výdajů musíme brát v úvahu v jakém právním vztahu je podnikatel k používanému automobilu. Musíme brát ohled na to, zda je jeho vlastníkem, má jej půjčený, nebo byl dříve automobil zařazen v OM. Podle toho se také bude posuzovat uznatelnost výdajů.

Cílem mé práce bylo porovnání obou variant používání osobního automobilu pro podnikatelské účely a upozornit na novely zákonů týkajících se obou variant. Podle mého názoru jsem daného cíle dosáhla.

Problematika osobních automobilů v podnikání je velice obsáhlá. V zadaném rozsahu nelez zachytit celou problematiku do detailů. V jednotlivých kapitolách není

obsažena podrobná problematika, ale spíše vyzvednutá hlavní myšlenka. Myslím si, že tato práce může být pomocným vodítkem při rozhodování podnikatelů. Může podat jednoduché vysvětlení základních otázek souvisejících s výdaji automobilů používajících se pro podnikatelské účely.

Seznam použité literatury

Knižní tituly

CARDOVÁ, Z. *Majetek v daňové evidenci*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2009. 136 s. ISBN 978-80-7357-431-4.

GALOČÍK, S.; LOUŠA, F. *DPH a účtování: přeprava, dovoz, vývoz, služby*. 3. roz. vyd. Praha: Grada, 2009. 167 s. ISBN 78-80-247-3074-5

HOFMANNOVÁ, E. *Cestovní náhrady podle zákoníku práce s komentářem a příklady od 1. 1. 2009*. 3. aktual. vydání. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2009. příklad 26. s. 40. ISBN 978-80-7263-495-8.

JANOUSEK, K. *Cestovní náhrady ve 180 příkladech 2009*. 2. aktual. roz. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o. 2009. 259 s. ISBN 978-80-7263-505-4.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelů*. Skripta VŠB-TU Ostrava 2009. 1. vyd. Ediční středisko VŠB-TU Ostrava. 215 s. ISBN 978-80-248-2149-8.

PRUDKÝ, P.; LOŠŤÁK, M. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi*. 11. aktual. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2009, 272 s. ISBN 978-80-7263-515-3.

Zákony a vyhlášky

Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční

Zákon č. 235/2004 Sb., o daních z přidané hodnoty

Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce

Zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 586/1991 Sb., o účetnictví

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Ustanovení vyhlášky č. 341/2002 Sb. Schvalování technické způsobilosti a technické podmínky provozu vozidel na pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 283/2009, kterou se mění vyhláška Ministerstva dopravy a spojů č. 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

Tištěná periodika

JANDA, K. Vypůjčené vozidlo využívané v podnikání. *Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále. s. 69 – 73. ročník 10, číslo 5/2009 Český Těšín: 2009. ISSN 1214-522X*

KOLEKTIV AUTORŮ. *Daně, účetnictví – vzory a případy. Český Těšín: Poradce, 2009. č. 11. ISSN 1213-9270*

KOLEKTIV AUTORŮ. *Daně, účetnictví – vzory a případy. Český Těšín: Poradce, 2009. č. 6. ISSN 1213-9270*

KOLEKTIV AUTORŮ. *Metodické aktuality - Dotazy z účetnictví a daní. Praha: Svaz účetních, hlavní výbor. 2009, č. 2. ISSN 1211-41378.*

KOLEKTIV AUTORŮ. *Daňová a hospodářská kartotéka. Praha: Linde. 2010, č. 1. ISSN 1210-6739*

KOLEKTIV AUTORŮ. *Daňová a hospodářská kartotéka. Praha: Linde. 2010, č. 2. ISSN 1210-6739*

Elektronické zdroje

www.business.center.cz

BĚHOUNEK, P. *Automobil osobní a DPH*. [cit.2010-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.du.cz/?sekce=5&uroven=1&cid=231570>>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Roční odpisové sazby pro rovnoměrné odpisování pro rok 2009	14
Tabulka 2: Roční odpisové sazby při zrychleném odpisování pro rok 2009	15
Tabulka 3: Roční sazby silniční daně	17
Tabulka 4: Průměrná cena PHM	26
Tabulka 5: Sazby daně darovací pro III. skupinu osob	30
Tabulka 6: Výpočet ročního odpisu	39
Tabulka 7: Výpočet ročního odpisu	40
Tabulka 8: Přehled výdajů	41

Seznam zkratek

FO – fyzická osoba
DFA – dodavatelská faktura
DHM – dlouhodobý hmotný majetek
DPH – daň z přidané hodnoty
OFA – odběratelská faktura
OM – obchodní majetek
PC – pořizovací cena
PHM – pohonné hmoty
PO – právnická osoba
ZC – zůstatková cena
ZDP – zákon o daních z příjmů

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO)
- má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne *4. května 2010*

Petra Šimšátová
.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:
Průmyslová 101, Druhého 439 44

Seznam příloh

Příloha 1: Účtový rozvrh

Příloha 2: Inventární karta Škoda Octavia

Příloha 3: Inventární karta Volvo